

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Sausis - January 8, 1981 Nr.2

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Ar nebeliko nieko bendro tarp lietuvių ir lenkų?

Vytautas Meškauskas

Jei Vilniaus klausimą skaityti lietuvių-lenkų nėsantaikos obuoliu, tai ji prieš keturiasdešimt metų išsprendus, nebeliko apie ką ginčytis. Žinia ne visi tokios nuomonės, ypač emigrantų, kurie nieko neužmiršo ir nieko neišmoko, tarpe, bet kaip teigia Paryžiuje leidžiamo lenkų žurnalo KULTURA redaktorius Jerzy Giedroyc (didikų Giedraičių kilmės) pokalbyje su spalio mėn. AKIRACIAIS, — realiai galvojant kitos išvados negalima prieiti. Tai dar nereiškia, kad abiem tautom neliktų bendrų interesų. Abi jos yra rusų pavergtos ir nors nelygiai traktuojamos — lenkai turi daugiau laisvės, — tačiau į tolimesnę ateitį žiūrint, lenkai pagal tą patį redaktorių, norėtų matyti neutralės nepriklausomas Lietuvos, Ukrainos ir Gudijos valstybes. Negalima paneigti, kad tos valstybės neturėtų bendro kultūrinio palikimo, o Lietuvą su Lenkija artina ir vyraujanti tikyba.

Būdinga, kad tas pats noras kartu išsilaikyti prieš sovietų pavojų prieš 60 metų privedė prie tragiško santykių nutraukimo.

Komunizmo įsigalėjimas Rusijoje labai išgąsdino karą laimėjusias Prancūziją ir Angliją. Jos premjeras Lloyd George net įsivaizdavo, kad komunistinei revoliucijai persimetęs į Vokietiją, Vakarai greitu laiku galėtų atsidurti prieš 300 milijonus bolševikų, apginkluotų vokiečių ginklais. Užtat Paryžiuje ir Londone buvo pageidaujama galimai didesnė ir stipresnė Lenkija.

Tokioje tarptautinėje situacijoje Pilsudskiui atrodė, kad jis turi visai laisvas rankas Rytuose, tik Vakaruose jis turėjo skaitytis su Santarvės nustatytomis sienomis. Lietuvos atveju tuo laiku lenkuose nebuvo vienos nuomonės. Vieni norėjo ją matyti kaip federacinę valstybę iš lietuviškų ir gudų žemių su centru Vilniuje ir sujungta federacijos ryšiais su Lenkija. 1919 m. lenkų nacionalinis komitetas Paryžiuje 11 balsų prieš tris, vienam susilaikius, atmetė tos federacijos plat-

formą, už kurią buvo pasisakęs pats Pilsudskis ir ministras pirmininkas Paderewskis. Ten buvo priimta etnografinės Lietuvos autonomijos ir jos unijos su Lenkija programa. Žinoma, tokia programa dar ne viskas. Tokiais atvejais paprastai nulemia įvykiai vietoje.

Pilsudskiui, kuris buvo faktinis valstybės vadas, buvo labai prisirišęs prie vadinamų 'kresų' — Lenkijos pakraščių teritorijų. Jis jas vaizdžiai palygino su... baronka. Girdi, visas skanumas aplink, o viduryje tik skylė. Lenkai anksčiau pradėjo organizuoti Lietuvoje negu patys šeimnininkai lietuviai. Kai 1918 m. lapkričio 26 d. mūsų Valstybės Tarybos posėdyje buvo užklausta paaiškinti, ar vyriausybė žino, kad Vilniuje formuojami lenkų legionininkų daliniai, ir ką šiuo atžvilgiu daro Ministrų kabinetas, buvo atsakyta, kad

"... Lietuvos valdžia žiūri į lenkus kaip į politikos partiją; gi politikos partijos, kad jos būtų ir nemaloniausiais siekimais, privalo būti pakenčiamos." Kaip matome mūsų valstybę iš pat pradžių buvo stengiamasi pastatyti ant labai demokratiinių pagrindų. Tarybinė istorikė Žemkaitė tačiau įitaria, kad tikroji priežastis buvo tokia, kad mūsų politiniai veikėjai tada bijojo daugiau besiantinančios Raudonosios armijos negu lenkų. Įrodymui ji cituoja iš Lietuvos kariuomenės MŪSŲ ŽINYNO, kad Voldemaro kabinete ėjęs krašto apsaugos viceministerio pareigas carinis generolas K. Kondratovičius, kartu su karininkais S. Nastopka, vėliau M. Vėlykiu 'nekartą buvo susitikę su lenkų kontrarevoliucionierais. Man atrodė, kad ir be to gali būti aišku, kad artėją bolševikai buvo laikomi didesniais priešais negu lenkai.

Žinoma, lenkai tuo pasinaudojo ir savo užsimojimus aiškino visiems, kas tik jų norėjo klausyti, kad atsilikimas prieš bolševikus reikalauja galimai didesnės Lenkijos, o jei Lietuva nenori su jais susidė-

ti į uniją, Lenkijai turėtų priklausyti bent strateginiai svarbūs Vilnius.

Atgal žiūrint, ir dabar tenka sutikti, kad lenkų vertėjo mažiau bijoti kaip bolševikų. Kas būtų šiandien iš Lietuvos, jei joje bolševikai būtų įsigalėję jau 1919 metais? Greičiausia kas nors panašaus į Gudiją, kuri šiandien laikoma daugiau surusėjusia ir su mažiausiom nepriklausomybės ambicijom iš visų sovietų pasigrobtų valstybių. Juo labiau, kad Lietuva būtų sujungta kaip tik su Gudija, kas gal būt būtų patiesinama istorinėm tradicijom.

(Nukelta į 2 psl.)

Vlko pirm. dr. K. Bobelis

Priima Dirvai aukas ir prenumeratą M. Abromaitis. Stovi B. Abromaitienė ir A. Jankaitienė.

A. Kuolas, A. Jankaitienė ir Vilties draugijos vicepirm. inž. J. Jurkūnas piauina Dirvos sukaktuvinį tortą.

Dirvos 65 m. sukakties minėjimas Toronte

Gruodžio mėn. 14 d., sekmadienį, Toronto Lietuvių Namuose buvo paminėta "Dirvos" 65 metų sukaktis. Po įvykusio VLIKo Seimo suvažiavimo, į minėjimą atvyko Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidžinas, Vliko pirm. dr. K. Bobelis, Tautinio Sąjūdžio pirm. inž. E. Bartkus, Vilties Draugijos vicepirm. inž. J. Jurkūnas, "Dirvos" atstovas T. Blinstrubas, "Tėviškės žiburių" red. kun. dr. P. Gaida, keletas VLIKo seimo atstovų ir per 130 svečių iš Toronto, Hamiltono ir kitų lietuvių kolonijų.

Minėjimą pradėjo "Dirvos" torontiškių rėmėjų vardu Aug. Kuolas savo svarių įžanginiu žodžiu, primindamas, kad lietuviškos spaudos sukakčių minėjimai yra labai reikšmingi mūsų

A. Kuolas, Dirvos sukakties paminėjimo iniciatorius ir pravedėjas.

išeivijos gyvenime. Spauda ne vien tik mūsų, bet ir kitų tautų šiuo metu pergyvena sunkmetį, nes išsiplėtus radijo ir televizijos komunikacijos priemonėms, laikraščių skaitytojų skaičius nuolat mažėja ir verčia juos likviduoti. Lietuviška spauda, turėdama specifinę paskirtį, nepatyrė didelių nuostolių dėl televizijos ir radijo įsigalėjimo žinių tarnyboje. Tačiau lietuviškos spaudos išlaikymas darosi kaskart vis sunkesnis dėl skaitytojų ir bendradarbių mažėjimo, kuriuos sudaro senoji karta. Jiems pasitraukus iš gyvenimo, jų vaikams mažai domisi lietuviška spauda. Dėl šios priežasties kai kurie ir mūsų laikraščiai buvo priversti užsidaryti, kaip "Keleivis" Bostone. "Dirva" globojama jos pasiaukojusių lietuviškai idė-

(Nukelta į 4 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Nauji metai prasideda su tom pačiom bėdom. - Reaganas paveldi Teherano įkaitų bylą? - Naujos užsienio politikos gairės.

Svarbiausia tema kalėdinuose pokalbiuose vėl buvo Teherano įkaitai. Ne savu pasirinkimu, bet padiktauta Irano valdovų. Kaip neskirsi jiems daug vietos televizijos programose ir laikraščiuose, jei po ilgesnės pertraukos ir susirūpinimo dėl jų nežinomo likimo, Teheranas staiga pasiūlė jų nuotraukas su popiežiaus nunciju, vietos katalikų arkivyskupu ir protestantų dvasiškiais? Normalus susidomėjimas įkaitais turbūt padrasino jų pagrobėjus juos toliau laikyti ir nenusileisti nuo pareikalautų 24 milijonų dolerių atlyginimo už jų paleidimą. Tiesa, ministras pirmininkas Rajai tą reikalavimą kiek sušvelnino. Pirmiausiai JAV turėtų grąžinti visus 'užšaldytus' Irano kapitalus su nušimčiais, kurių būtų 9 milijonai. O dėl kitų galima būtų sudaryti trečiųjų teisumą, bet įkaitai iki priimtino susitarimo turėtų likti toliau Teherane. Girdi: "Mums įkaitus nesunku užlaikyti ir juos kuo sudominti. Jie patogiai gyvena, yra gerai apmaitinti bei maitinami ir gali pasidžiaugti geru Irano klimatu."

Tai aiškiai parodo, kad Washingtono administracija padarė didelę klaidą įsileisdama į bet kokias, nors ir ne viešas diskusijas su pagrobėjais. Tiesa, negalima užmiršti, kad demokratinio krašto vyriausybė yra išstatyta dideliu spaudimui iš vidaus. Kaip gali atidėti įkaitų bylą, jei baigiant televizijos žinių programą skaičiuojama jų nelaisvės dienos ir visi televizijos tinklai varžosi dėl vaizdų iš Teherano parodymo, nors turėtų būti aišku,

kad tie vaizdai yra sukirpti propagandai? Nestebėtina, kad tokioje būklėje Carteris tikėjosi, kad įkaitų grąžinimas dar prieš rinkimus pagerintų jo perrinkimo šansus, o ir Reaganas pasirodė labai atsargus, kiekvieno atveju nesiūlė įkaitus 'paaukoti valstybės labui' ir jais nesirūpinti iki neateis geresnė proga. Skamba kaip paradoksas, bet faktinai tai būtų buvusi pati geriausia politika.

Žinoma, akcijos šalininkai gailėtų pasakyti, kad vis dėlto daug ką galima buvo padaryti. Pvz., pagrasinti Irano miestų bombardavimu atominėmis bombomis. Užtektų tik pagrasinti. Bet taip galvoja užmiršta, kad turima reikalo ne tik su JAV-Irano santykiais. Iranas yra reikalingas JAV ir visų Vakarų saugumui dėl savo geografinės padėties ir naftos tiekimo. Pagrasinti jam jėga, nustumti jį sovietų pusėn, kurie tik laukia progos ten padidinti savo įtaką ar net įtraukti savo sferon kaip naują satelitą.

Man visą laiką atrodė, kad įkaitų žaidime reikia ieškoti ir sovietų kortos. Tai nereiškia, kad jie būtina turėtų ką nors bendro su įkaitų pagrobimu, nors ir yra rimtų įtarimų, bet tai, kad tol, kol Teheranas laiko pagrobtus įkaitus, jis jaučiasi saugesnis nuo Maskvos, nes kol Iranas nesusideda su amerikiečiais, tol sovietai nėra suinteresuoti jo užėmimu ir tol vietiniai komunistai remia... mulų režimą. Juo labiau, kad pačiame Irane dar vis viešpatuoja chaosas. Pagaliau, Irakui užpuolus Iraną, yra prileidžiama, kad sovietai, neseniai buvę Irako šalininkai, gali greitai pakeisti

draugus, taip kaip jie padarė su Somaliya, gavę progos padidinti savo įtaką didesnėje ir geografiniai svarbesnėje Etiopijoje. Irakas, kuris iki šiol aiškino, kad puolęs Iraną norėdamas ištaisyti šacho padarytą teritorinę skriaudą, dabar aiškinasi puolęs tik norėdamas apsiginti nuo Khomeinio užsimojimo nuversti Irako valdžią ir pačiam paimiti kraštą. Tam reikalui jis pakoręs šimtą ar kiek Khomeinio pasiūstų agitatorių ir užėmęs kiek Irano teritorijos savo pakraštyje. Kaip ten būtų, ir naujai prasidėjusiose metuose iš tos pasaulio dalies susilaikysime daugiausia naujienų.

★

Spėjant naujos administracijos politiką... NEWSWEEK ją taip vaizdavo. JAV pokario politika pergyvenusi dvi fazes: pirmoji bandžiusi komunizmą suvaldyti, pasibaigė su Amerikos pralaimėjimu Vietname. 2-ji — įtampos atleidimas: detente, sugriuvo su sovietų invazija į Teheraną ir grėsmė Persijos įlankos naftos šaltiniams. Reaganas norėtų pradėti jos trečią fazę, kurią kai kurie jo užsienio politikos patarėjai norėtų pavadinti "resurgence" — atseit JAV galios prisikėlimo, nors jo intymus patarėjas Richard Allen pagedaujaš kiek švelnesnio 'renesanso' vardo, o Zbigniewas Brzezinskiš jau seniau kalbėjo apie reikalą JAV užsienio politiką "revitalizuoti".

Kaip ją vadintum, bus siekiama užsienio politikos tikslams daugiau panaudoti JAV jėgas negu Carterio laikais. Kartu bus bandoma ne tik reaguoti į įvykius, bet juos įspėti ir laiku už-

■ Iš kitos pusės

Dr. Tomas Remeikis lapkričio mėn. AKIRAČIUOSE, komentuodamas ten pat paskelbtą dr. Petro Karvelio Pro Memoria rašą:

"...Lietuvos vyriausybė nieko nepadarė savo saugumui stiprinti ir minėtus signalus (apie sovietų kėslus) daugiau ar mažiau ignoravo ar klaidingai interpretavo net karinei okupacijai įvykus. Todėl nenuostabu, kad, Sovietų ultimatumą svarstant, išaiškėja visiškai nepasiruošimas nepriklausomybę ginti. Vyriausybėje buvo ir tokių, kurie Sovietų ultimatumą dar nelaikė valstybės žlugimu, o tik proga pertvarkyti Lietuvos santvarką demokratiniiais pagrindais... Keturių dešimtmečių Lietuvos okupacijos proga skelbiame dr. Karvelio raštą ištisai. Manome, kad tai padės jaunajai tautos kartai susigaudyti nesenuose įvykiuose ir kad toji informacija yra būtina Lietuvos nepriklausomybės praradimo istoriografikos korektūrai. Išeivijoje sukurtas nepriklausomybės praradimo istorijos aiškinimas atsisako kalbėti apie vyriausybės laikyseną bei vidaus politikos padėtį, kuri nulėmė reagavimą į Sovietų ultimatumą ir okupaciją, ir pabrėžia išvirsinių veiksnių svarbą."

Suprantu dr. Remeikio didvyrių pasiilgimą, tačiau kaip jis pats toliau sako: "...okupacijos Lietuvą nebūtų išvengusi", atseit, vis dėlto nulėmė tie "išvirsiniai". Tautos tikslas yra ne žūti, bet gyventi. Todėl kiekvienoje okupuotoje valstybėje, nepaisant jos santvarkos, atsiranda 'quislingai', kurie teisinasi 'norėję išgelbėti tai, ką dar išgelbėti buvo galima'. Po trumpos okupacijos jie sušaudomi kaip išdavikai, po ilgos jie gali atrodyti kaip didvyriai tęsę tautos kovą už laisvę kitomis priemonėmis. Pagaliau tautos dabartį, o tuo labiau ateitį, nulems esamas ar būsimas jos nusiteikimas, bet ne jau tolima praeitis. Net gi juridinių formulių nesilaikoma, jei jų negalima paremti jėga.

vm

bėgti jiems už akių. Vis dar stipresniu už sovietų karo laivyną ir aviaciją būtų grąsinama sovietų užmačiom praplėsti savo įtaką užjūriuose; susieti sovietų elgesį su prekybiniais susitarimais. Bus bandoma sustiprinti sąjungą su V. Europą ir Japoniją dėl bendros laikysenos, pavyzdžiui jei tolimesni įvykiai reikalaus didesnės JAV pajėgų koncentracijos Vid. Rytuose, europiečiai ir japonai turėtų daugiau pasirūpinti savo saugumu. Jei prie to negalima bus jų prikalbėti gražiuoju, JAV visados galės tai padaryti vienašališkai, tuo būdu priversdamos juos užpildyti amerikiečių ir jų ginklų atitaurkimu paliktą tuštumą. Vienas iš pirmų reikalavimų yra tačiau vidaus politikos reikalas. Bū-

tent, sutvarkyti JAV ekonomiką.

Ar tam dar yra laiko? Numatytas Valstybės Sekretorium Haig mano, kad šis dešimtmetis bus pats pavojingiausias. Antra vertus daug kas tiki, kad ir sovietų padėtis nėra pavydėtina. Kinija, Lenkija, Afganistanas, ūkinė būklė Kremliaus senukams sukelia pakankamai rūpesčių, kad suvaldyti juos nuo naujų avantiūrų.

Wanted 1st Class Skilled NUMURA OPERATOR (FOR NIGHT SHIFT)

Must be familiar with the tolerance requirements of the special machine tool industry. Ideal working conditions in Farmington Hills and the best benefit package in town. Contact the PLANT SUPERINTENDENT.

PRECISION
SPINDLE & UNIT CO.
313-471-0460

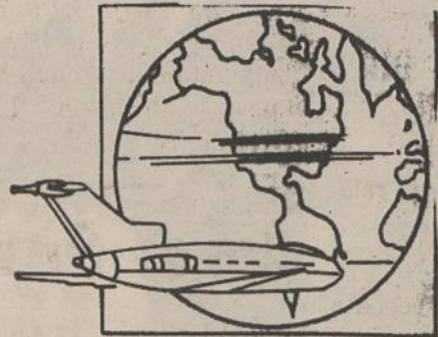
(44-50)

Lietuviai ir lenkai...

(Atkelta iš 1 psl.)

jom, bet neatitiktų lietuvių aspiracijom ugdyti savo tautinę kultūrą visiškoje nepriklausomybėje.

Kaip ten būtų, kovos su lenkais rimčiau prasidėjo tik bolševikų pavoju atslūgus. Kai jis vėl pakilo nei Lenkija nei Lietuva jam pasipriešinti jau negalėjo, bet tik prie jo prisitaikyti. Abejų tautų ryšiai, kokie silpni jie bus likę, gali būti mezgami praeities jau nevarginami. Pavojus tačiau greičia iš tos pačios pusės.

AMBER TRAVEL SERVICE

— greitas, asmeniškasis patarnavimas

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU • LAIVU
TRAUKINIŲ • AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauceliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LIETUVOS ATEITIS PRIKLAUSYS NUO MŪSŲ PAČIŲ IR TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ RAIDOS

Lietuvos atstovo dr. S. A. Bačkio žodis į Lietuvą Naujųjų 1981 Metų proga pasakytas per Amerikos Balsą.

Brangūs Tautiečiai,

Sutinkame Naujuosius 1981 Metus tarptautinės įtampos ženkle, prisimindami Sovietų Sąjungos agresiją į Afganistaną, Irako-Irano karo veiksmus, Sovietų kariuomenės sukoncestravimą prie Lenkijos sienų, JAV diplomatų likimą Irane ir t.t. Tos rizikingos padėties eigoje Madride vyko 1980. XI. 11 — 1980. XII. 19 dienomis konferencija tikslu patikrinti, kaip vykdomi 1975 m. Helsinkio Baigiamojo Akto nuostatai. Ten dažnai nuskambėjo Lietuvos vardas ir JAV delegacijos buvo pakartota, kad JAV nepripažįsta priverstinės Baltijos valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Ten buvo išvardinta ir lietuviai politiniai kaliniai, vykdoma Lietuvos okupanto pastangomis spauda, kratos, areštai, bylos teismuose, religijos praktikavimo varžymai, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių nepaisymai. Baigiant minėtos konferencijos pirmosios dalies posėdžius, JAV delegacijos copirminiškai Kampelman pareiškė: "Mes ant visados palaidojom nuomonę, jog būdas, kaip koks kraštas traktuoja savo žmones yra vien jo reikalas, kad toks traktavimas yra netinkamas dalykas tarptautinėms diskusijoms ir kad žmogaus teisės neturi padarinių tarptautiniams santykiams ar tarptautiniam saugumui."

Pridurtina, kad 1980 metais Vakarų kraštų spauda daugiau, negu anksčiau, rašė apie Lietuvos okupaciją, padėtį, lietuvių siekimus išsilaikyti, jų protestus prieš priemones, kuriomis okupanto siekiama panaikinti lietuvių tautinį savitumą, tradicijas, net kalbą. Buvo minėta ir tai, kad lietuviai griebėsi MALDOS - GINK-

LO, prieš kurį Sovietų Sąjunga yra bejėgė ką padaryti.

Lietuvių išeivija gerai žino, kad pavergtoje Tėvynėje tautiečiai kovoja su didžiausia rizika dėl geresnės ateities, už žmogaus teises ir pagrindines laisves. Ji jaučia savo atsakomybę už Lietuvos tautos likimą ir laiko, kad Lietuvos laisvės byla yra mūsų visų reikalas. Bendrai, Lietuvos ateitis daug priklausys nuo mūsų pačių ir tarptautinių įvykių raidos.

Naujųjų 1981 Metų proga nuoširdžiai sveikinu Lietuvos Pasiuntinybės ir savo vardu visus pavergtos Tėvynės tautiečius, linkėdamas geresnių Naujųjų 1981 Metų.

Mūsų visuomenei bus įdomu sužinoti, kad eina paskutiniai, paruošiamieji darbai leidiniui apie lietuvių Sibire, kuris pasirodys 1981 metų vasarą.

1941 birželio mėnesį lietuvių tautą sukrėtė ir sužalojo masiniai trėmimai į Sibirą. Per keturis dešimtmečius šis įvykis mūsųose įaugo, išpilietino beveik tautinės, visuomeninės šventės lygyje: kasmet švenčiame baisųjį birželį, visų pirma galvodami apie trėmimus ir tik tada prisimindami 1940 m. nepriklausomybės netekimą ar 1941 sukilimą, nepriklausomybės atstatymą.

Šiais metais liūdna keturių dešimtmečių sukaktis bus atžymėta kun. Juozo Prunskio knyga, kurią leidžia Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla.

Ciniškai skamba, bet Sibiras, po Lietuvos ir Amerikos, yra sekantis didžiausias lietuvių kapinynas pasaulyje. Tai šalta ir liūdna "palikę tėviškės namus" vietovė — be paminklų, be religinių apeigų be kasmet deginamų žvakučių. Taip pat nėra abejonės, kad tai pats didžiausias kalėjimas, priverčiamųjų darbų stovykla. Gaila, bet lietuviai į Sibirą kelius jau numynė caro laikais, 19-am šimtmečiuje...

Kun. Prunskis savo knygoje Sibirą traktuoja nuo 1940 m. okupacijos. Pradėjęs įvadiniu žodžiu, jis tal-

pina E. Juciūtės straipsnį apie išvežtųjų teisinę padėtį, M. Mackevičiaus Lietuvos gyventojų trėmimo vertinimą tarptautinės teisės šviesoje, ištremtųjų ar trėmimus mačiusiųjų liudijimus ir Sibiro laiškų ištraukas. Vaizdinė medžiaga susideda iš nuotraukų portfelio, specialiai atliktų dail. Jono Strungio iliustracijų, Sibiro stovyklų žemėlapių ir kt. medžiagos.

Puošniai, albuminiu pobūdžiu išleistame leidinyje, turėsime įspūdingą paminklų tiems, kurių kančių bei kapų pločio, gylio ir speigo detališkai neišgyvenome, apie kuriuos galėsime pasiskaityti. Tai bus dar viena forma sutelktas dokumentų

rinkinys mums patiems, mūsų tautos istorijai ir žmogaus teisių aspirantams. Kai kurie iš tų aspirantų mūsų interesus mato simpatyškai, o kai kurie — iškreiptai.

Knygoje rasime atsiminimus apie žmonių medžiokles, apie kelionę gyvulinių vagonų ešalonuose, pagaliau darbą ir vargą vergų stovyklose. Rasime daug plačiojoje visuomenėje žinomų pavardžių, pvz., buv. Lietuvos prezidentą Aleksandrą Stulginskį, dr. Mykolą Devėnį, kurį 1942 m., JAV rekiaujant, sovietai išleido iš Sibiro. Rasimt daug visai mūsų visuomenei brangių kalinių ir kankinių. Rasime ir poezijos:

Liūdna širdis į amžius senus metus palydi

Ir tyliai išsiveržia atodūsis gilus...

Kaip neliūdėt? Pasaulij ne vien tik rožės žydi,

Vargai ir skausmas lydi gyvenimo kelius... (1957)

Pasiskaitysime apie ant beržo žievės parašytus laiskus ir posmus.

Knygą leidžia Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla. Leidinys bus didelio formato, apie 200 psl. apimties. Norintieji savo artimųjų, Sibirą išvežtųjų nuotraukas bei trumpas biografines žinias patalpinti leidinyje, skubiai susisieks su leidykla: Lithuanian Library Press, Inc., 3001 W. 59 St., Chicago, Ill. 60629, tel. 312-778-6872.

Knygą leidžiant, leidyklai būtina reikia ir visuomenės piniginių paramos. Leidykla yra pelno nesiekianti, visuomeninė organizacija, mums praneša, kad aukoję 100 dol. ar daugiau bus pagarbiai atžymėti leidinyje. Mielai laukiama ir stambesnių aukų — mecenatų, nes knygos išleidimo kaštai prašoka kad ir visiškai išparduotų leidinių pajamas. Leidykla turi JAV federalinių mokesčių atleidimo privilegiją, tad visos aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių.

Malonu pastebėti, kad 1980 m. leidykla pasirodė su dviem leidiniais, Br. Kvickio "Telšių vyskupija" ir Vitolio Vengrio "Lietuvių ekslibriais". Šiais metais, kaip matome, pamatysime kun. J. Prunskio "Lietuvių Sibire".

Aukos Dirvai

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

Chicago Lithuanian Women's Club 50.00
A. Mikoliūnienė, Cleveland 3.00
J. Gudauskis, Chicago .. 2.00
R. Drukteinis, Omaha 10.00
W. Kazlauskas, Waterbury 3.00
J. Dačys, Norwood 23.00
A. Dilba, Philadelphia .. 8.00

L. Banis, Cleveland 10.00
K. Rozanskas, Chicago .. 3.00
V. Jokūbaitis, Euclid 8.00
LB Cape Cod
apylinkės valdyba 10.00
M. Klimas, Thompson 5.00
A. Andriukonis, Boston .. 8.00
V. Grajauskas, Jeffersonville 3.00
S. Vaišvilienė, Chicago .. 11.00
G. Venk-Venckūnas, Santa Monica 10.00
Amerikos Lietuvių Klubas
Beverly Shores 30.00
A. Janušauskas, Deland .. 5.00
S. Antonaitis, Chicago .. 8.00
LB East Chicagos
apylinkės valdyba 25.00
J. Dabrega, Brockton 3.00
E. Gedgaudienė, Santa Monica 8.00
P. Povilaitis, Great Neck 3.00
D. Averka, Dorchester .. 3.00
Dr. K. Latoža, Oak Lawn 10.00
P. Bielskus, Ridgewood .. 3.00
V. Trečiokas, Wethersfield 3.00
P. Stankus, Hartford 3.00
P. Rudėnas, Westfield .. 3.00
A. Griauzdė, Avon 5.00
V. Civinskas, Juno Beach 33.00
S. Pakauskas, Toronto .. 3.00
P. Mičiulis, Gulfport 3.00
P. Navozelskis, Westwood 3.00
V. Domeika, Fairfield .. 3.00
K. Kazlauskas, Felton .. 3.00
M. Aukštaitė, Downsville 8.00
J. Brantas, Millbury 2.00
V. Kazlauskas, Toronto .. 8.00
P. Indreika, Pacifica 7.85
J. Nurka, Hartford 8.00
V. Vaičiūnas, Kalamazo 7.00
K. Ražauskas, Dearborn Hts. 8.00
E. Ribokienė, Brockton .. 2.00
S. Giedrikis, Juno Beach 8.00
V. Bakūnas, Willowick .. 3.00
S. Račinskienė, Cleveland 8.00
E. Jucius, Cleveland 3.00
V. Petukauskas, Cleveland 6.00
P. Dagys, Columbus 3.00
J. Petkevičienė, Cleveland 10.00
Dr. A. Kisieliūsis, Sidney 8.00
K. Širvinskis, Cleveland 0.75
L. Puskepalaitienė, Dearborn 30.00
P. Paliulis, Cambridge .. 3.00
O. Siliūnienė, Chicago .. 2.00
K. Virbickas, Philadelphia 5.00
Br. Balčiūnas, Bolivar .. 2.00
P. Lekutis, Fruitport 3.00
Prof. R. Vaišnys, Mt. Carmel 5.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Dvidešimtas Dirvos NOVELĖS KONKURSAS Mecenatas Simas Kašelionis

- **Tema.** Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.
- **Ilgis.** Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėlė rašytų, su dvigubu tarpu.
- **Laikas.** Paskutinė rankraščiui įteikti data 1981 m. birželio 15 d.
- **Adresas rankraščiams siųsti.** Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.
- **Paruošimas.** Konkursui siunčiami rankraščiai būtinaival būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant priedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.
- **Sąlygos.** Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato Simo Kašelionio 600 dolerių premija, Dirva turi teisę premijuotą novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių rinkinyje.
- **Nepremijuoti rankraščiai.** Grąžinami tik autoriams prašant.
- **Jury komisija** iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

DIRVOS 65 SKAKTIES MINĖJIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

jai leidėjų bei rėmėjų, sėkmingai atlaikė audras, pasiekus 65 metų amžių, kurios reikšmingą sukaktį ne-

Inž. J. Jurkūnas

Inž. E. Bartkus

Birutės Abromaitienės iškeptas sukaktuvinis tortas.

pamiršo ir Toronto lietuvių kolonija.

Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidžinas savo sveikinimo kalboje palietė spaudos reikšmę lietuvių tautai. Nuo "Aušros" ir "Varpo" laikų visi laikraštininkai vadovavo lietuvių visuomenei, kultūrinei ir politinei veiklai. Vasario 16 Akta pasirašiusieji buvo beveik visi laikraštininkai. "Dirva" yra daug padėjus Lietuvai politinėje srityje. Ji su kitais laikraščiais įsijungė į Amerikos lietuvių reikalavimus, kad atsistačiusi nepriklausoma Lietuva būtų pripažinta JAV vyriausybės. "Dirvos" charakteringiausias bruožas yra jos pakantumas, gili tolerancija, nes joje leidžiama pasisakyti įvairių pažiūrų bendradarbiams ir skaitytojams. Tolerancija — pakanta yra viena iš senų laikų, nuo Gedimino vėšpatavimo, išsilaikiusi lietuvių tautos kilni ypatybė. Konsulas linkėjo "Dirvos" redaktoriui, leidėjams, administracijai sėkmės ir nepavargti savo tikslų siekimuose.

VLIKo pirm. dr. K. Bobelis pasidžiaugė, kad netikėtai tenka dalyvauti "Dirvos" 65 metų sukakties šventėje. Šį laikraštį išlaikę jų redaktoriai, kurie žadino ir auklėjo skaitytojų tautinius jausmus, veikė jų sąmonę lietuviško galvojimo keliu. Jis irgi pripažino, kad "Dirva" yra tolerancijos

Dainos vienetas "Antroji jaunystė" atlikęs meninę programą. Iš kairės: E. Mickevičienė, A. Jonkaitienė, A. Skilandžiūnienė, A. Jucienė, L. Mačionienė ir D. Dargienė.

laikraštis, kuriame visi gali pareikšti savo nuomonę.

"Tėviškos žiburių" redaktorius kun. dr. P. Gaida sveikindamas pareiškė, kad "Dirva" savo egzistencija liudija lietuviškos spaudos gajumą. Mūsų laikraščių išsilaikymo paslaptis yra idė-

Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidžinas.

ja. Angliška spauda yra prekė ir ji yra leidžiama, jei daromas pelnas. Mūsų spauda laikosi skaitytojų dosnumu, bendradarbių pasišventimu ir lietuviška idėja. Kol idėjos bus gyvos, tai ir spauda bus gyva. Mūsų visuomenė yra įvairi, kuri sudaro tam tikrą mozaiką idėjiniais ir kitais požiū-

Dirvos sukakties minėjime susitiko: Toronto Lietuvių Namų vicepirm. St. Kuzmas, V. Banelis, Vliko pirm. dr. K. Bobelis ir Tautos Fondo Kanadoje pirm. A. Firavičius.

riais. Kol kiekvienas užima toj mozaikoje savo vietą, tol gyvename harmonijoje. "Dirva" yra viena iš tų har-

kuri po gaisro nelaimės, jos ištikimų rėmėjų paremta, atsigavo, taupiai tvarkosi ir dirba su kukliu personalu.

Prie minėjimo iškilmingumo prisidėjo ir moterų dainos vienetas "Antroji jaunystė", išpildęs meninę programą. Šis dainos vienetas, kurį sudaro D. Dargienė, A. Jankaitienė, A. Jucienė, E. Mackevičienė, L. Mačionienė ir A. Skilandžiūnienė, vadovaujamas muz. J. Govėdo, harmoningai sudainavo 6 lietuvių kompozitorių harmonizuotas dainas.

Po oficialios ir meninės dalies, vyko jaukus pobūvis, svečiai buvo pavaišinti J. Bubulienės paruošta skania vakariene ir "Dirvos" rėmėjų ponių padovanotais lietuviškais pyragais, kurių didžiausias ir gražiausias buvo B. Abromaitienės specialiai iškeptas tortas su įrašu: DIRVA 65. "Dirvai" paremti buvo priimamos prenumeratos ir renkamos aukos, kurių gauta per \$400.00.

Šį turiningą gražų minėjimą surengė torontiečiai "Dirvos" rėmėjai: M. B. Abromaičiai, O. Gailiūnaitė, J. A. Jankaičiai, A. A. Juciai, Kvederai, A. Kuolas — renginio iniciatorius, A. J. Paršeliūnai, Plopliai ir kiti.

J. Varanavičius

T. Blinstrubas

monijos mozaikoje dalelių. Redaktorius linkėjo "Dirvai" ir toliau išlikti ta lietuviška dirva, kurioje klesti lietuviškas gyvenimas, vedantis į mūsų tautos laisvę.

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vardu kalbėjo jos pirm. inž. E. Bartkus ir "Dirvos" — T. Blinstrubas, išryškindami spaudos reikšmę kovoje dėl Lietuvos laisvės. Pagrindinis kalbėtojas "Vilties" draugijos vicepirm. inž. Jurkūnas statistiniais skaičiais konstatavo periodinių ir neperiodinių spaudos leidinių mažėjimą ir didėjančius sunkumus. Šias problemas turi ir "Dirva",

Vienas iš svečių stalų. Iš kairės: dr. A. Kazlauskienė, gen. kons. dr. J. Žmuidžinas, G. Brechmanienė, Breichmanas, Tėviškos Žiburių red. kun. dr. P. Gaida, A. Kuolas.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

KŪRYBA IR MOKSLAS

Žvilgsnis į operas

Emilija Čekienė

New Yorkas tai dangoraižių miestas, kurių viršūnės pirmą kartą nuo žemės į jas pažvelgus atrodo, tartum dangų remia. New Yorkas skirtingas tarp viso pasaulio miestų. Išdidus, paslaptingas, viliojantis, imponantiškas lyg ne žmogaus, o paties Aukščiausiojo kūrinys. Ir apie jį visų pasaulio kraštų turistai įvairiomis kalbomis vra prirašę savo įspūdžių. Tai miestas, kurio didybe nulemia ne viena kuri iškilniausia gyvenimo sritis. Čia verda pasaulio politinės intrigos, įvairios pramonės ir prekybos, seniausios pasaulio kultūros ir naujausių laikų įvairaus meno židiniai, nuo žemiausio iki aukščiausio lygio dailės kūrinių, sutelkti galerijose ir muziejuose, teatrai, koncertai, baletai ir pagaliau didžiausia pasaulyje Metropolitan opera, prie kurios šį kartą ilgiau sustosiu.

Tačiau negalime pamiršti, kad ir lietuviai šio pasaulinio miesto istorijoje ir toje garsiausioje Metropolitan operoje yra palikę gilius pėdsakus. Pav., lietuvis dr. Aleksandras Karolis Kuršius — Alexander Carolus Cursius buvo pirmasis New Yorko aukštesnės mokyklos rektorius, atvykęs čia 1659 m. ir jis laikomas pirmuoju išmoksintu New Yorko gydytoju. Nuo senų laikų šis naujai kylantis kraštas ir New Yorko miestas visais laikais neapsėjo ir be lietuvių vienokio ar kitokio asmeninio ar visuomeninio įnašo.

Grįžtant prie Metropolitan operos galime didžiuotis, kad ir jos istorijoje yra palikta visa eilė garbingų lietuvių vardų. Solistai-ės Anna Kaskas, Paulina Soškus, Algirdas Brazis, Lilija Šukytė ir k. Tačiau, tai tik mažuma susilaukusi tarptautinio pripažinimo, išėję teatro ir muzikos mokslus šiame krašte. Taip pat negalime užmiršti, kad ir Lietuva, nors maža tauta, savo nepriklausomą gyvenimą atkūrusi pilnai kultūriškai suklestėjo tik baigiant II-ąjį dešimtmetį, bet per tą trumpą laiką neatsiliko nuo kitų kraštų nei muzikos, meno, teatro, net ir populiariausio muzikos meno srityje, kaip savos operos pastatymuose.

Lietuvos nepriklausomybė buvo paskelbta 1918 m. vasario 16 d., o jau pirmasis Verdi operos La Traviata pastatymas įvyko 1920 m. gruodžio 31 d. Tai

buvo nepriklausomos Lietuvos operos pradžia mūsų tautos nedidelio būrelio kultūros ir meno skleidėjų dėka pilnai pasireiškusi, kaip ir didžiojoje Europos kraštuose.

Per tą trumpą nepriklausomybės laikotarpį Lietuvoje subrendo visa eilė iškilų operinio muzikos meno jėgų ir, sovietų raudonajam teroriui okupuojant Lietuvą pasitraukusių į laisvuosius pasaulio kraštus, daugumoj JAV. Jie ir čia nenuleido rankų, Chicagoje, kur daugiausia lietuvių, pasikvietę jau išėję subrendusių dainininkų, įkūrė Chicago lietuvių operą, kuri sėkmingai veikia iki šių dienų apie ketvirtį šimtmečio. Ir kai paskaitai apie lietuvių kasmet Chicagoje statomas operas, tuos pačius veikalus, kaip ir didžiosios pasaulio operos ir žinai, kad jų artistai, solistai, choristai ir kiti darbuotojai bei lėšų telkėjai visą pasiruošimą atlieka šalia tiesioginiu duonos pelnyto darbu, kad jų rėmėjai nepajėgūs aukoti dešimtimis tūkstančių dol., tik tada kyla mintis, kaip didį ir sunkų pasiaukojantį kultūrinį įnašą tas nedidelis entuziastų kultūrininkų būrelis palieka istorijai.

Kyla klausimas, kaip jie šalia savo tiesioginių darbų suranda laiko pasiruošimui tokioms daug laiko ir energijos reikalaujančioms operos pastatymo pareigoms ir sutelkia tam lėšų didelių išlaidų padengimui, kada JAV operos vos tik išsilaiko, o šį sezoną toji didžiausia pasaulyje Metropolitan opera New Yorko gyventojus nustebino paskelbusi nepajėgumą pradėti sezoną dėl orkestro streiko. Opera, kuri publikai atidarė duris 1883 m. pačioje New Yorko miesto širdyje Broadway prie 39 gatvės. Ji savo nepaprastai sudėtingu ir skirtingu meno pasauliu nuo kitų teatrų ir koncertų žavėjo ir traukė newyorkiečius, todėl visuomet pritrūkdavo lankytojų vietų.

Kylant žmonių gerbūviui, kyla ir dvasiniai poreikiai, žmonės vis daugiau pasigenda kultūrinės reprezentacijos. Metropolitan operoje pasirodydavo iš viso pasaulio dainininkų, artistų ir eilinių turistų, jų tarpe lietuvių, ypač, kada vaidindavo savo tautietės. Operos vadovybė pradėjo galvoti, planuoti tą visų mėgiamą kultūrinį židinį praplėsti ir po eilės metų, didelių pa-

Sol. Regina Žymantaitė-Peters atliekant pagrindinį vaidmenį operoje "The Bridge come to yellow sky". James R. Zimmerman nuotr.

Sol. Reginos Žymantaitės-Peters debiutas New Jersey Operoje

Gruodžio 7 dieną buvo maloni staigmena pamatyti ir išgirsti dainuojant New Jersey valstybės operoje, Wilkins teatro salėje, Kean College, Union, "The Bride Comes to Yellow Sky", kurioje pagrindinį vaidmenį atliko sopranas Regina Žymantaitė-Peters. Tai naujo, moderniškio stiliaus veikalus parašytas anglų kalba Stephen Crane, muzika kompozitoriaus Roger Nixon, iš Kalifornijos, kuris už savo sukurtas įvairias

kompozicijas yra laimėjęs eilę premijų. Dirigentas Alfredo Silipigni.

Programoje dalyvavo jau patyrę artistai, atlikę partijas įvairiose operose ir JAV miestuose. Tik Regina debiutavo pirmą kartą. Modernioji opera yra daugiau teatrinis veikalus ir čia reikia stipriai išlavinto balso ir vaidybos. Anglų kalba dainavimą taip pat apsunkina savo tarena. Tačiau sekančią dieną New Jersey valstybės muzikos kritikas Michael Redmond plačiai aprašė "The Star-Ledger Tuesday" laikraštyje gruodžio 9 d. nr. patį veikalus ir su nuotrauka pagrindinius solistus, pažymėdamas, jog Reginos partijoje ypač puikiai buvo atlikti be pastangų kylantieji balso momen-

tai... Taip pat pažymėjo, kad ji yra 7 metus studijavusi piano muzikos konservatorijoje Toronte ir paskutinius keletą metų balsą dainavimui lavino pas Maestra Carolina Zegrega (the World famous coloratura), taip ji pristatoma programoje. Regina taip pat yra baigusi visuomeninius mokslus master laipsniu.

Po programos generalinis direktorius Alfredo Silipigni ir anglų kalbos prof. John Bauer pareiškė pasitenkinimą ir komplementus debutantei Reginei ir pranešė, kad ši opera greitai laiku bus statoma televizijoje.

Ta proga malonu priminti, kad Regina Žymantaitė-Peters yra pasižadėjusi programą atlikti įvyksiančiame Dirvos koncerte.

stangų iškilo nauji, didingi, modernūs Metropolitan operos rūmai iš daugelio kraštų sukviestų garsių architektų, dailininkų, dekoratorių ir kitokių profesionalų dėka ir 1966 m. iškilmingai pradėjo naują sezoną naujuose rūmuose, talpinant 4000 tūkstančius su viršum žmonių, kviečiant iškilniausias pasaulyje meno jėgas. Ir taip eilę metų garsėjo ne tik meno, bet ir nepaprastais moderniškais liuksusiais vidaus įrengimais, dekoracijomis.

Susipažinus, su visais kiekvieno spektaklio paruošiamaisiais darbais darosi aišku, kodėl operos išlaikymas pareikalauja be atodairos daugybės proto ir darbo jėgų, o taip pat ir nuolatinio kapitalo telkimo. Čia nuolat dirba 800 žmonių neskaitant orkestro nei artistų, parenkami geriausi profesionalai. Dirba nuo 7 val. ryto iki 3:30 val. vak. Už scenos atliekami visi scenos (Nukelta į 6 psl.)

Sol. Regina Žymantaitė-Peters su Cornelius Sullivan operoje "The Bridge come to yellow sky". James R. Zimmerman nuotr.

Lietuvaitė garsėja madų kūryboje

Pastaruoju metu madų pasaulyje pradėjo rodytis drabužiai sukurti ne madų salionų arba madų pramonės, bet pavienių vienos ar kitos rūšies menininkų. Tokie drabužiai dabar yra paskutinis mados žodis. San Francisco ir jo apylinkė pasidarė šios naujos krypties centru. Tik New Yorkas gali prilygti arba pralenkti San Francisco.

Didelė dalis menininkų, kurie dabar dirba šioje srityje, anksčiau buvo priešiški nusiteikę prieš madas. Nesivaikydami madų jie stengėsi kurti savitą, originalų drabužį, kuris, jiems nesi-stengiant, pasidarė paskutinė mada. Ar ne keista! Tie, kurie ėjo prieš madas arba jas ignoravo, pasidarė mados ir fasono kūrėjais!

Žinomo "The Berkeley Monthly" korespondentė Helen Benedict aplankė tris San Francisco apylinkėje dirbančias ir labiausiai toje srityje pasižymėjusias meninkes. Čia sutrauktai paduodame jos išpūdžius ir pasikalbėjimą su lietuvaite Ina Kozel-Skardyte jos atelje, Oaklande. Pasikalbėjimas tilpo minėto žurnalo 1980 m. rugpiučio mėn. numeryje.

Ina, kuri augo ir mokėsi Clevelande, dabar gyvena Monterey, Kalifornijoje.

Pirmoji iš trijų, pradeda korespondentė, yra dailininkė Ina Kozel. Ji yra japoniškos dažymo su vašku technikos specialistė. Šioje srityje ji turi dešimties metų patyrimą. Prieš tai ji tapė, dirbo papuošalus, emalio išdirbinius.

Kozel atelje yra milžiniška. Didelė ir aukšta. Joje

lengvai galėtų sutilpti keturi kambariai. Anksčiau patalpa buvo naudojama kaip sandėlis. Eilės keturkampių langų užima dvi sienos nuo grindų iki lubų. Saulė veržiasi per juos pripildydama kambarį kristolinės šviesos.

Kozel, kuri savo darbus pažymi "ina", šilką dažo tradiciniu japonų būdu, kaip japonai dažo kimonus. Pradžioje ji suplanuoja dra-

drabužį. Ji lengvai pasilenkia ir pralindus pro šilkinus gamakus išima iš spintos rūpestingai suklostytus drabužius.

Kozel drabužiai magiški. Švelnus, slidus, intuityvus crepe de chine šilko kvoldai yra pilni nuolatos besikeičiančių spalvingų variacijų. Vienos primena ramią, stilizuotą jūrą ir jos bangas, kurios švelniai leidžiasi per pečius, nugarą, ran-

Dail. Ina Skardytė-Kozel.

Dagmar Figl nuotr.

bužį (švarką, kaftaną, kimono) ir jo dydį, iškerpa keturkampį naturalaus nedazyto šilko gabalą, pritvirtina jį prie dviejų šilko platumo pagalių ir ištempia ant virvių, kaip gamaką. Taip paruošto šilko abi pusės lengvai prieinamos piešimui.

— Man geriau patinka dirbti šiuo būdu. Aš nevarioju rėmų, aiškina Kozel. Jos balse galima pastebėti europiejišką akcentą. Ji yra lietuvė, atvykusi Amerikon, į Clevelandą, kai buvo penkerių metų. Gimtąją kalbą kalbėjo su tėvais ir jos mokėsi.

— Šiuo būdu piešiant šilko paviršius lengviau priima dažus. Be to svarbu, kad abi šilko pusės būtų išbaigtos. Jei drabužis prasi-skečia, tada apatinė jo pusė nesiskiria nuo viršutinės.

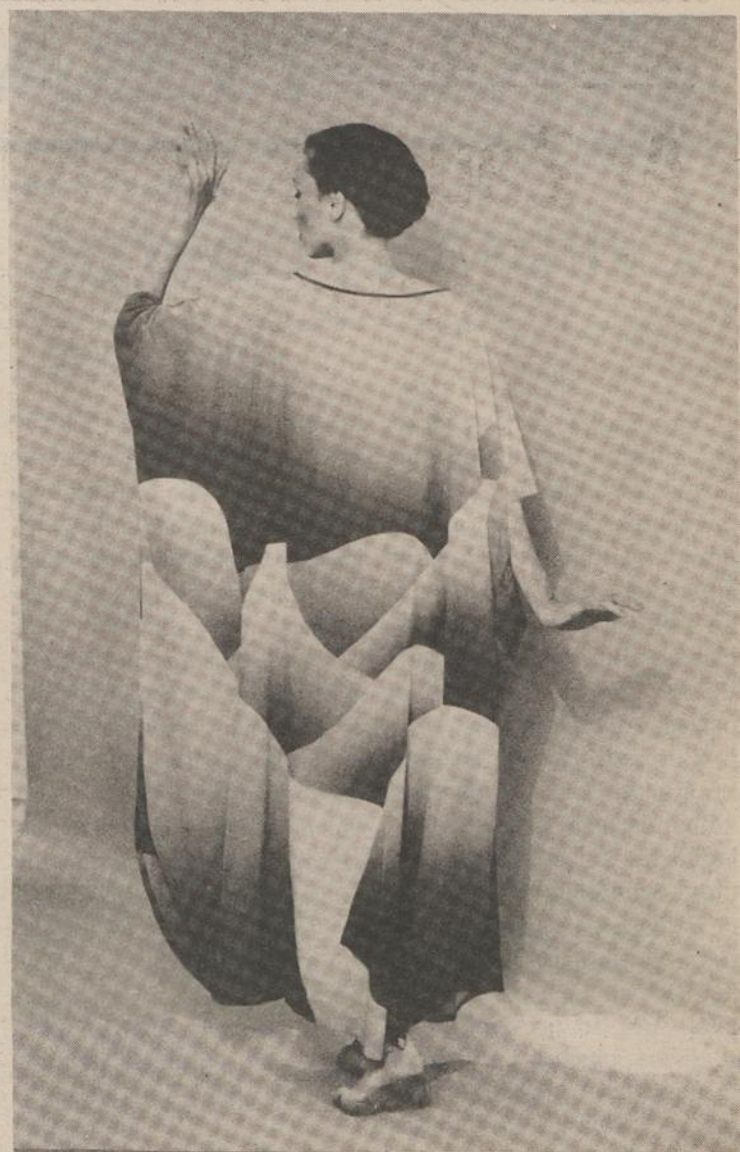
— Aš dažau šilką japoniškais teptukais, visai taip, kaip ant ištemptos drobės dažoma. Dirbdama turiu išbaigtą drabužį prieš akis. Gabalas, kurį ji rodo, vaizduoja bangas, kurios horizontaliai ritasi per šilką. Spalvos primena saulėlydžio spalvas. Rusva pereinanti į raudoną ir pavirstant oranžine.

— Norint susidaryti tikrą išpūdį reikia žiūrėti ne į šilko gabalą, bet į išbaigtą

kas. Kitos, atrodo, vaizduoja saulėlydį tyruos arba dangų rytui auštant. Dar kitos krinta burbulais iš debesų. Šios spalvų variacijos, dažnai be simetrijos, vienos spalvos fone išdėstytos, suteikia figūrai liek-

Vienas iš Inos Skardytės-Kozės modelių.

Vienas iš Inos Skardytės-Kozės modelių. Dagmar Figl nuotr.

numą ir elegantiškumą. — Niekada nelaikiau savęs laukų arba jūros peisažų pašytoja, kalba Kozel ir jos giliam balse gali nugirsti susirūpinimo žymes. Bet, atrodo, turiu sutikti su tuo, kad tokia esu. Gal todėl, kad gyvenu Monterey, ten kur jūra ir žemė susitinka.

Geležinkelio bėgiai, aplieisti pramonės pastatai, nuvažinėti automobilių kapai supa Kozel aelį Oaklande.

— Vaizdas kasdieną keičiasi, kalba ji į sutriuškintų automobilių krūvą per langą žiūrėdama. Kas žino kokia kryptimi pasuksiu to-

kioj aplinkumoj dirbdama?

Kas žino, iš tikro! Nes Kozel ir jos kūryba yra apgaubtos švelnia ir subtilia nuotaika. Jos darbų jautrus grožis ir elegancija nesiderina su Oaklando pramonės niūriais šešėliais.

Baigdama pasikalbėjimą korespondentė pamini, kad Kozel šilkai susilaukė didelio susidomėjimo paskutiniu laiku. Jie buvo arba yra rodomi Madison gatvės galerijose ir Contemporary Crafts muziejuje New Yorke, o taip pat ir Londone, Berlyne, Los Angeles, Toronte, Houston, Philadelphijoje, San Francisco, Honolulu, Polo Alto, Charlottesville ir kitose mažiau girdėtose vietose. Šiuo metu Kozel neapsidirba išpildydama privačius užsakymus.

Be "The Berkeley Monthly" savo dėmesį į Inos Kozel darbus atkreipė ir kitas Kalifornijos žurnalas. Los Angeles mieste leidžiamas puošnus "Designers West" kuris gvildena pritaikomojo meno problemas straipsnyje "Art and Artizan" pastato Iną Kozel į pačių pirmųjų menininkų eiles į kurias susispietė medžiagų ir drabužių stilistai. Lorelei McDevitt ir Dana Collins, to straipsnio autorės, atranda, kad į Inos Kozel kūrybą labai pastebimai veikia aplinkuma, kurioje ji gyvena. Autorės cituoja Inos Kozel prisipažinimą:

— Monterey gyvendama aš kasdieną stebiu gamtą. Mane supa migla, dangus, jūra. Viskas aplink nesusitabdomai keičiasi. Savo pasikeitime aplinkuma, neturinti nei pradžios nei pabaigos, mane veikia. Aš ban-

(Nukelta į 8 psl.)

ŽVILGSNIS Į OPERAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

dekoravimo darbai, "statomi" namai ir mūrais atrodančios sienos bei karnai daromi lengviausios ir nedegamos medžiagos. Geležiniais atrodantieji šarvai ir lyg apkaustytos kepurės talentingų kūrėjų sugebėjimais daromi iš lengvos medžiagos. Viską stengiamasi padaryti kuo pigiausiai, kad atrodytų turtingiausiai, tik kailiai vartojami tikri, bet jie dažniausiai nuosavi artistų. Visos sienos pritaikytos vienodai akustikai ir artistų liuksusiniai įrengti kambariai turi būti vienodos temperatūros kaip scenoje. Naujo veikalo paruošimas trunka 2-3 metus, o jau to pastatymo išlaidos skaičiuojamos šimtais tūkstančių.

Būtų įdomu skaityti, kaip visa tai įgyvendina lietuviai Chicago operos darbuotojai, to tikslo siekdami visai skirtingose sąlygose.

DR. DOVAS ZAUNIS (44)

Dr. Albertas Gerutis

Ar Zaunius sėkmingai atremia Vokietijos užmojus

Tokia tvarka įvesta vaduojantis tuo principu, kad visos valstybės laikytos lygiateisėmis. T. S. tarybos nutarimai daugeliu atvejų turėjo būti priimti visais balsais, taigi ir į tarybą įėjusios ad hoc (tik tam avejui) valstybės.

Posėdžio pradžioje norvegas Colban paskaitė savo raportą. Jis susidėjo iš 8 punktų. Paprastai tokie raportai pasižymėdavo santūrumu bei tam tikru blankumu, nes pranešėjas dažniausia tik atpasakodavo suinteresuotų šalių pažiūras. Savo raporte Colban konstatavo, kad, iš vienos pusės, tarybos dėmesys atkreiptas į tai, kad Klaipėdos krašto direktorijos pirmininkas gubernatoriaus neteisėtai atšauktas iš pareigų, iš kitos gi pusės teigiama, kad Boettcheris atstatytas teisėtai, nes jis pasisavinęs teises, kurios priklausė Lietuvos centro valdžiai ir tuo būdu sulaužęs Klaipėdos statutą. Toliau raporte sakoma, kad taryba su pasitenkinimu galėjo "užregistruoti patikėjimus", kad Lietuvos vyriausybė ketina stropiai saugoti visas tarptautines prievoles, išplaukiančias iš Klaipėdos statuto. "Be to, taryba išklaušė Lietuvos atstovo pareiškimą, pagal kurį krašto gubernatorių stengiasi sudaryti direktoriją statuto nustatytais sąlygomis".

Penktas punktas: "Nemažiau svarbu negaišant likviduoti nenormalią padėtį, kuri dabar yra. Ta padėtis reikalauja skubių tokio pobūdžio priemonių, kad būtų neprileista prie bet kokio jos paaštrėjimo".

Šeštame punkte sakoma: "Iš tikrųjų, yra būtina sudaryti direktoriją, kuri turėtų seimelio pasitikėjimą. Direktorija negaišdama turėtų prisistatyti seimeliui. (...) Taryba yra itin susirūpinusi, kad kraštui būtų grąžintas normalus jos statuto veikimas".

7-tas punktas: "Šios skubios priemonės neprejudikuoja p. Boettcherio atšaukimo teisėtumo. Dėl jo nebūtų galima pasisakyti, neišsprendus klausimo apie gubernatoriaus teisę atšaukti direktoriją. Bet jei būtų pripažinta, kad gubernatorių turi teisę atšaukti direktoriją, dar reikėtų ištirti, kokios tikrai buvo tos aplinkybės ir ar jos galėjo pateisinti tos teisės pavartojimą".

Pagal 8-tą punktą: "Šiems dviem klausimams išspręsti aš tariasi turįs pasiūlyti tarybai kreiptis į teismą patariamąsios nuomonės. Tačiau aš svyruoju pasiūlyti tarybai nuomonės teismo balsų dauguma, ir jei nebūtų galima įvykdyti to prašymo vienu balsu, aš būčiau linkęs apsiriboti priminė, kad signatarinės konvencijos valstybės, pasiremdamos konvencijos 17 str. 2 skirsnio, turi galimumo tartis tarpusavyje dėl jų teisės klausimų".

Taip, kiek suglaudus, skambėjo Colbano raportas. Nusimanau, kad skaitytojai kai kurios raportą "plonybės" ne tuoju pat suprantamos, bet jas netrukus pakomentuosius. Šiuo gi tarpu grįžtu prie T. S. tarybos posėdžio tolesnės eigos, po to kai norvegas paskaitė raportą. Beje, Colban buvo norvegų diplomatas. Po pirmojo pasaulinio karo jis nuėjo tarnauti Tautų Sąjungoje, kur buvo vieno skyriaus direktoriumi, o nuo 1925 metų — Tautų Sąjungos mažųjų skyriaus pirmininku. Išėjęs iš Tautų Sąjungos tarnybos, jis vėl grįžo į Norvegijos užsienių reikalų ministeriją ir paskirtas pasiuntiniu į Paryžių. Kai buvo paskirtas pranešėju Klaipėdos byloje, jis kaip tik ėjo pasiuntinio Prancūzijos sostinėje pareigas.

Norvegui perskaičius raportą, žodį paėmė Dr. Zaunius, pareiškdamas, kad jis priima raportą, išskyrus 5 ir 6 punktus, "dėl kurių noriu suformuluoti kuo griežčiausius rezervus". Pasak ministro, jam labiausia kliuvas padėties įvertinimas ir "daugiausia terminai, kuriais pranešėjas tarė turįs naudotis", nes tai "gali sukelti nesusipratinimų, kurių Lietuvos vyriausybė yra susirūpinusi išvengti". Pagal "Eltos"

komunikatą iš Ženevos, Dr. Zaunius dar išvedė; kalbėdamas apie pranešėjo panaudotus išsireiškimus: "Iš antros pusės, jie pranokstaa teises, kurias Taryba gauna iš aukščiau minėtos konvencijos 17 str. Antra vertus, pats pranešėjas žodžiais, kuriuos jis pridėjo prie savo raportu, pareiškė rezervų dėl Tarybos kompetencijos".

Savo pastabų pabaigoje ministras patikslino: "Po pastabų, kurias aš sau leidau padaryti šio mėnesio 13 d. posėdyje, negali likti jokio abejojimo, kad Klaipėdos gubernatorių stengiasi sudaryti direktoriją statuto nustatytais sąlygomis. Ši direktorija netrukus prisistatys seimeliui. Atsižvelgiant į nusistatymą, kurio laikosi tam tikri elementai, priklausantys dabartinei seimelio daugumai ir pasiduodantys iš užsienių einančiai įtakai, galės prireikti atsisaukti į kraštą statuto nustatytais sąlygomis".

Po šių trumpų Lietuvos užsienių reikalų ministro pastabų prabilo vokiečių delegatas von Buelow, pasakęs ilgą kalbą, kuri užėmė net šešis didelio formato protokolų puslapius. Iš jo kalbos matyti, kad jis išliejo tulžį ne tik prieš Lietuvą, bet ir prieš pačią Tautų Sąjungą. Pakartojęs dar griežtesne forma, nekaip anksčiau, kaltinimus dėl pačių įvykių (kelionės ir derybų Berlyne, direktorijos pirmininko atstatymo ir t.t.), von Buelow stengėsi dar labiau dramatiizuoti padėtį. "Mūsų nuomone, negalėtų būti jokios abejonės, kad Lietuvos vyriausybė tikrai sulaužė Klaipėdos statutą", kartojė vokiečių delegatas. Toliau jis kritikavo Lietuvos atstovo pasisakymą pateikti ginčą tarptautiniam teismui Haagoje, bet vokiečių delegatas iškreipė Lietuvos atstovo nusistatymą. Pagal Lietuvos pažiūrą teisę kreiptis į Haagos tribunolą, pagal Klaipėdos statuto 17-tojo straipsnio 2-jį skirsnį, turi tik konvencijos signatarai, o ne Tautų Sąjungos taryba, kaip norėjo Vokietijos delegacija, siekdama išplėsti savo naudai konvencijos nuostatus ir norėdama pasirodyti kaip neprasyta Klaipėdos krašto gyventojų globėja.

Von Buelow baigė savo kalbą tai: "Aš noriu atkreipti tarybos dėmesį į didelį pavojų, kurį tektų išgyventi, jeigu Tautų Sąjungos ir Klaipėdos statuto mechanizmas čia neištesėtų. Bergždžia būtų paslėpti taip aiškiaus nepasisekimo padarinius. Mums nepavyktų patiems savęs įtikinti, nei viešosios opinijos, nei tuo labiau tų, kurie yra tiesioginiai suinteresuoti, būtent Klaipėdos gyventojų. Tačiau mes negalime priimti, kad įvykis baigtųsi tokiais neigiamais rezultatais. Tokia dalykų būklė būtų beveik tiek pat pragaištinga (Tautų) Sąjungai, kiek ir gyventojams, kurie turi būti Klaipėdos statuto globėjais. Tai būtų tas pats, kaip palikti Klaipėdos krašto gyventojus atiduotus vyresnybei, kuri mažiausiai vadovaujasi palankumo jausmais. Keturių santarvės valstybės, kurios yra čia atstovaujamos ir kurios pasirašė šį ydingą Klaipėdos statutą — kuris gali būti nukreiptas nuo savo pirmųjų tikslų — užsitraukia didelę atsakomybę. Taikos ir geros sandaros tarp tautų reikalu, teisės ir teisėtumo reikalu kreipiuosi į šias keturias valstybes, kad jos nuo šio meto susivoktų dėl savo atsakomybės ir kad panaudotų teises, kurias turi iš 17 str. 2 skirsnio. Jos turi pagrindo tuoju paversti šį įvykį Tarptautiniam Teismui. Aš jas prašau taip pasielgti. Turi būti galima gauti pritarimą, liečiantį tuo pačiu metu teisės dalykus, ir faktų klausimus, ir Lietuva bus priversta prisitaikyti prie aukščiausio pasaulyje teismo nutarimo".

Taip patetišškai užbaigė savo kalbą vokiečių diplomatas, negalėjęs paslėpti savo įtūžio, kad jam nepavyko pasiekti savo tikslo, būtent, kad Tautų Sąjungos taryba paskelbtų Lietuvos vyriausybę kaip Klaipėdos statuto laužytoją! Kitais žodžiais tariant, kad Boettcheris buvęs

neteisėtai ir be pagrindo atstatytas iš pareigų už sąmokslavimą su vokiečių vyriausybe. Be to, reikia atkreipti dėmesį, kad von Buelow atvirai kurstė Klaipėdos konvencijos signatarines valstybes prieš Lietuvą.

Vokiečių delegato išvedžiojimui buvo taip šiurkštūs, jog net norvegas Colban nusistatė tuoju pat intervenuoti. Jis padarė, kaip užrašyta posėdžio protokole, tokį pareiškimą:

"P. Colban nori atsakyti į Vokietijos atstovo pastabą, kad būtų galima išvengti galinčio susidaryti blogo įspūdžio.

Vokietijos atstovas kalbėjo apie nepasisekimą. P. Colban tariasi galįs atkreipti jo dėmesį, kad tarybai yra pavestas šis klausimas konvencijos 71 str. 1 skirsnio, kuris duoda tarybai kai kurių teisių, kurios pagaliau nėra tinkamai nusakytos. Jis mano, kad taryba, svarstydama šį klausimą, sekė procedūrą, nurodytą taikyti šiam straipsniui. Jis negalėtų prileisti, kad čia būtų nepasisekimo; tai yra procedūra, kurią galima laikyti dabar išsemtą, ir tas pats konvencijos straipsnis numato kitą procedūrą, kuri gali būti lygiagretė ir, reikalui esant, pagalbinė, kai jau išsemta pirmo skirsnio numatyta procedūra. P. Colban labai gailisi, kad viešojoje opinijoje galėjo patikėti, jog taryba, vis tiek, kas bebūtų, apsilenkė su savo pareigomis arba, kad jos darbas buvo nenaudingas. Pagaliau, jis yra visiškai įsitikinęs, kad Vokietijos atstovas sutinka su juo šiuo klausimu".

Kaip iš intervencijos seka, norvegas čia pat posėdžių salėje užpylė šalto vandens kibirą ant įsikarščiausio vokiečių diplomato!

Po pranešėjo Colbano intervencijos žodį paėmė užsienių reikalų ministras Dr. Zaunius. Jo savaime trumpa kalba čia ištisai skelbiama (pagal posėdžio protokolą):

"P. Zaunius pamėgins kalbėti trumpai, nes jau praėjo savaitė, kai jis išaiškino faktus taip, kaip juos vyriausybė supranta. Jis nieko neturi pridurti prie šio klausimo. Antra vertus, jis neturi nieko atimti iš to, ką yra pasakęs praeitą šeštadienį. Vokietijos atstovas laikė reikalinga pridurti kai kurių smulkmenų, bet p. Zaunius nemano, kad būtų naudinga atsakyti į visus šiuo smulkius klausimus, nes dėl daugumos jų jis jau davė paaiškinimų Tarybai savo praėjusio šeštadienio exposé.

Tačiau jis negali praeiti tylomis pro kai kuriuos Vokietijos atstovo pareiškimus, — pareiškimus, kurie labai gyvai paliečia Vyriausybės ir šalies garbę. Vokietijos atstovas pasakė, kad Lietuvos Vyriausybė nepateisino pasitikėjimo, kurį Taryba suteikė jai. Jeigu tikrai taip būtų atsitikę, p. Zaunius yra tikras, kad Vokietijos atstovas nebūtų praleidęs progos pranešti Tarybos dėmesiui tokį Lietuvos Vyriausybės netesėjimą.

Toliau Vokietijos atstovo exposé gali sudaryti įspūdžio, kad jis save laiko Klaipėdos Krašto, Lietuvos Respublikos integralinės dalies, gyventojų įgaliotu atstovu. P. Zaunius energingai protestuoja prieš Vokietijos atstovo ir Reicho Vyriausybės bandymus įsikišti į Lietuvos vidaus reikalus.

Jis dar laiko savo pareiga kuo energingiausiai protestuoti prieš žodžius, kuriuos Vokietijos atstovas tarė dėl Lietuvos Vyriausybės nusistatymo patariamąsios nuomonės klausimu.

Vokietijos atstovas savo kalboje išsitarė nelabai mandagiais žodžiais, kad Lietuvos Vyriausybė, priešindamasi patariamąsios nuomonės prašymui, vengia teisingumo balso. Bet jis primena, kad procedūra, numatanti pavedimą teismui, yra Konvencijos, kurią Lietuva priėmė, 17 str. 2 skirsnio nustatyta ir kad iš to seka, jog Lietuva nesipriešina jokiai teisinei procedūrai. P. Zaunius pareiškė, kad įvykis, reikalui esant, bus pateiktas teismui ne tuo keliu, kurį pasirinktų Vokietijos atstovas, keliu, kuris reikštų Klaipėdos konvencijos pakeitimą. Jis gi protestuoja kuo energingiausiai prieš tvirtinimus, kuriuos jis galėtų pavadinti tik demagogiškais, labai atsiprašydamas už šio išsireiškimo pavartojimą. Lietuvos Vyriausybė nori tik to, kad būtų saugojama Konvencijos 17 straipsnio nustatyta procedūra. Šiuo klausimu p. Zaunius nemano, kad nesutariąs su pačiu pranešėju, kuriam jis reiškia pagarbos.

(Bus daugiau)

Bostono lietuviai

A. A. STASYS LUŠYS

1980 metų gruodžio 17-tos dienos vakare Carney ligoninėj Bostone mirė Stasys Lušys. Jis gimė 1903 m. rugpiūčio 31 d. Vaišnorių kaime, Šiaulių vls. 1925 m. baigė Šiaulių gimnaziją, 1930 m. VDU teisių fakulteto ekonomijos skyrių. Ka-ho mokykloje atliko karinę prievolę aspirantu ir buvo pakeltas į jaunesnio leitenanto laipsnį, o vėliau, kada buvo pašauktas 1938 m. pakartojimui, pakeltas ir į leitenanto laipsnį. Nuo 1932

LIETUVAITĖ GARSĖJA...

(Atkelta iš 6 psl.)

dau pagauti jos judėsi ir ji užfiksuoti.

Inos Kozel darbo atgarsiai, šią vasarą pasigirdo ir tolimoj Vokietijoje. Dvimėnesinis žurnalas "Nobilis", kuris išeina Hannoverio ir kuris skelbiasi, kad — gėrį giria, grožį iškelia, nepaprastumą rekomanduoja — paskutinio savo numerio viršelį papuošė Inos Kozel spalvingu darbu. Savo puslapiuose jis rodo kitus du jos stilizuotus drabužius ir duoda progos jai pasisakyti. Ina Kozel dabartinę savo veiklą riša su Thailand ir Japonija. Ten ji savo laiku gyveno. Apie Japoniją ir jos įtaką jos kūrybai ji minėtame žurnale kalba sekančiais:

1976 metais aš nuvykau Japonijon, nes norėjau vietoj iš seno išgarsėjusią japonų dažymo techniką studijuoti ir joj pasitobulinti. Gyvenau Kyoto mieste, kur kimono dažymas yra labai aukštos kokybės ir turi tūkstančio metų tradicijas. Kasdieninis kontaktas su tekstilės dažymo menininkais, kurie Japonijoje labai respektuojami, buvo naudingesnis už techniškus dažymo aspektus, kurie man buvo irgi prieinami. Laimingo supuolimo dėka aš galėjau Yuzen (tradiciniai šilko dažymo būdai) studijuoti pas didelį ir labai gerbiama Japonijos meistrę. Metai, praleisti Kyoto, turėjo didelę įtaką į mano darbą. Dabar, naudodama japonišką "Roketsuzame" (dažymą su vašku) techniką aš skrupulingai dažau šilko paviršių švelniai iš vienos spalvos į kitą pareidama. Kiekvienas šilko gabalas yra individualus. Kiekvieną spalvų variaciją aš sukuriau spontaniškai pagal savo sugebėjimą ir skonį. Mano darbas yra sunkus ir daug kantrybės reikalaujantis. Esu įsitikinęs, kad kokybę galima pasiekti tik per meilę darbui ir per ištvermingumą. (pp)

A. A. Stasys Lušys

m. dirbo žemės banke. 1941 m. liepos mėnesį Lietuvos laikinosios vyriausybės buvo paskirtas Prekybos, pramonės ir amatų rūmų pirm. šias pareigas ėjo iki pasitraukimo iš Lietuvos 1944 m. vasarą. Abiejų okupacijų metu veikė pogrindyje. Į JAV atvyko 1948 m. Veikė daugiausia ateitininkuose. Pirmininkavo moksleivių ateitininkų sąjungai 1927-1929 m., o taip pat buvo VDU studentų ateitininkų korporacijos pirm., o vė-

liau priklausė ir vadovavo įvairiems ateitininkų sen-draugių skyriams. 1950-58 m. JAV lietuvių krikščionių demokratų sąjungos centro valdybos vicepirmininkas, taip pat ir paskutiniu laiku buvo centro valdybos vicepirm. Vienas iš VLIKo organizatorių, valdybos ir tarybos narių. Visose organizacijose, kur tik jis dirbo, visur buvo labai aktyvus ir pozityvus. O privačiam gyvenime buvo linksmas, mėgo humorą, žmones ir su jais gražiai sugyveno.

Prieš keletą metų jo sveikata kiek sušlubavo. Pakėlė didesnę operaciją. Tačiau visada buvo judrus ir niekada nesiskundė.

Visuomenės atsisveikinimas su velioniu įvyko gruodžio 21 d., sekmadienio vakare J. Lubino koplyčioje. Susirinko visi velionės šeimos nariai, daug draugų ir pažįstamų ne tik iš Bostono, bet New Yorko, Putnamo, Cape Cod ir eilės kitų vietovių. Česlavai Aleksnienėi vadovaujant, susirinkę sukalbėjo rožančių. Atvykęs šv. Petro lietuvių parapijos kleb. kun. Albertas Kontautas sukalbėjo mirusiųjų maldas, o po visų maldų vyko organizacijų, kuriose Stasys Lušys yra dirbęs, atstovų atsisveikinimas. Šiam atsisveikinimui vadovavo prof. dr. Česlovas

Vienas iš U. Astrienės darbų.

J. Garlos nuotr.

Masaitis iš Putnam, Conn.

Tautos Fondo, VLIKo ir VLIKo garbės pirm. dr. Kęstučio Valiūno ir savo šeimos vardu atsisveikino Juozas Giedraitis iš New Yorko. ALTo Bostono skyriaus vardu, kuriame velio-

nis atstovavo Katalikų Federaciją, atsisveikino skyr. pirm. inž. Edmundas Cibas. Lietuvių B-nės Bostono apylinkės ir S. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos vardu Antanas Matjoška. Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos, o taip pat Lietuvos atstovo Washingtono dr. Bačkio vardu — Andrius Keturakis. Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos ir šeimos vardu inž. Romas Veitas, Lietuvos karių veteranų sąjungos "Ramovės" Bostono skyriaus vardu pirm. inž. Bronius Galinis, Balfo Bostono skyriaus ir centro valdybos vardu, — centro direktorius Antanas Andriulionis.

Gruodžio 21 d. velionies Stasio Lušio kūnas buvo nuvežtas į šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčią. Koncelebruotas šv. Mišias atnšavo kleb. kun. Albertas Kontautas, kun. prof. Stasys Yla, prelatas Vytautas Balčiūnas ir buv. šv. Petro parapijos kleb. kun. Antanas Baltrušūnas. Pamokslą pasakė prel. V. Balčiūnas. Po šv. Mišių velionio Stasio Lušio kūnas buvo nuvežtas į Milton kapines.

Nuliūdime pasiliko velionio našlė Marija Lušienė, dukterys: Irena Veitienė su vyru ir Vida Penikienė su vyru, o taip pat 5 vaikaičiai ir 2 provaikaičiai.

A. a. Stasys Lušys sielosi, rūpinosi ir dirbo Lietuvos laisvės atgavimui, bet jis tos laisvės nebesulaukė, o jo kūną priglaudė šventinga Amerikos žemė. (pž)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Tel.: 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

M O S Ų S K Y R I A I :

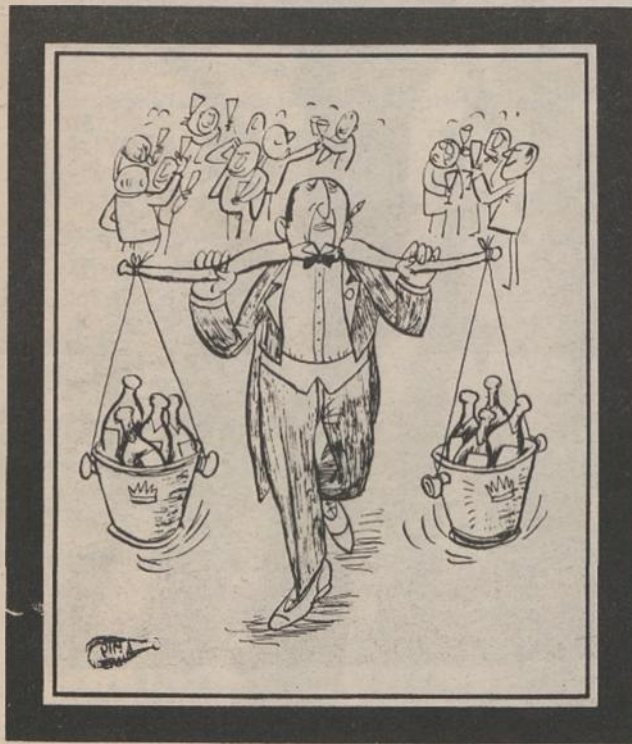
Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Chester, Pa., 19013 — 2819 W. 3 St.	215-497-2382
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canayon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PRO MĖLYNUS AKINIUS

REDAGUOJA OKULISTŲ KOLEGIA

Sveiki sulaukė!...

Šio mūsų "kultūros priedo" redaktorius, puoselėdamas kultūringas tradicijas, šiemet nutarė nuoširdžiais laiškais ir švento gyvenimo paveikslėliais pasveikinti kone visus pro mėlynus akinius dar įžiūrėjus bičiulius ir skaitytojus, laimingai sulaukusius Kalėdų ir Naujųjų metų švenčių. Ta proga buvo jiems palinkėta sveikatos grįžimo, ramybės užviešpatavimo, amžinosios taikos žemėje, negėstančios meilės, šviesios ateities vilties, kovos ryžto, jaunystės svajonių įsikūnijimo senatvėje, gaivios nuotaikos prie Kūčių stalo, Dievo palaimos šeimai ir ištvermės audrose naujai rezidencijai. Mes visi nedvejojame ir netrejojame, kad šitie mūsų draugiški linkėjimai suteiks pasveikintiesiems didžio džiausmo, kad jų per ilgus metus neužmiršome, o dabar sutvirtinome ar atnaujino seną bičiulystę.

Deja, mums dar kartą paaiškėjo, kad, glostant net ir naminės katės uodegą, reikia būti labai atsargiam. Į tuos mūsų redaktoriaus laiminimus kai kurie tautiečiai ir net draugai jau atsiliepė tokiomis "padėkomis", kurių ištraukas net čia viešai spausdiname kitų sveikintojų budrumui padidinti.

Štai tas, kuriam visai nekalta linkėjime sveikatos grįžimo, matyt tuo metu buvo tikrai susirgęs kažkokia nepatogia minėti liga, ir savo laiške tarp kitko šitaip atkerta:

"Be tavo tarpininkavimo susirgau, be tavo ir pagysiu! Tad neikišk savo ilgo liežuvio pro mano miegamojo durų plyšį, ba kai priversiu, tai patsai šuns balsu staugsi."

Na, o ramybės palinkėtas atsišaukia tokiu pamo-

kymu:

"Kvepiantis ponuli! Jeigu patsai turi tokią pačią, kuri tau net miegančiam glos-to plikę ir kutena paslėps-nius, tai nesišaipek iš ne-laimingojo! Aš linkiu dar ir tau tokios bobos, kuri tave skersai piautų net ir per

grabo lentą, kaip manoji jau 30 metų mane nepaliamajam lyg mediniu piūkliu zilina per ausis, širdį ir kišene".

Veiksnių atstovas, kuriam linkėjime kovos ryžto, į pasveikinimą atsiliepė visai narsiai, trumpai ir aiškiai:

"Ačiū! Linkiu ir tau patriotinio ryžto pabučiuoti mūsų veiklos dirvonus ragais ariančiam savo bendruomeniniam buliui į...!"

O eilinis tremties dienų pėstininkas, kuriam buvo palinkėta užmiršti iškentėtus benamio vargus, iš sveitintųjų patirtą pažeminimą ir gaivinantį viltimi, kad gal jau kitus Naujuosius metus švėsime Nepriklausomoje Lietuvoje, savo padėką už sveikinimą baigia tokiu paaiškinimu:

"Tremties vargus aš jau seniai užmiršau, bet kad tu iki šiol dar negražinai 100 markių, kurias paskolinai Wiesbadeno stovykloje, tokios tavo kiaulystės vis tiek negaliu užmiršti. Dėl mano grįžimo į Lietuvą patsai ne-

ATSKIROS SKAITYTOJŲ NUOMONĖS

MAINOS RŪBAI MARGO SVIETO

Tik pažiūrėkite, kaip mainos rūbai ir spalva šio margo permainingo svieto:
Net pasisuko dešinė galva,
Įtvirtinta ant Kapitolio mieto.
Ir linksmi žvirbliai čirškia ant tvoros:
Valio, galop jinai išpagirios
Po liberalinės gijos!
Galų gale moralė daugumos
Nutildys erkes tas,
Iškišusias glites
Iš bomų mažumos!

Kur vakar palaidoj baloj
Tautos varlyno laisvamaniai kvarkė,
Nauji gandrai įves jiems tuoj
Griežtesnę jų kurkimui tvarką...

Ak, pažiūrėkite, kaip mainos rūbai ir spalva šio margo permainingo svieto:
Net pasisuko dešinė galva,
Įtvirtinta ant Kapitolio mieto!

Stasys Liepas

PAKELKIM!

Pakelkim taurelę už jėgą ir valią,
Kad esam viens kito galybę įveikę,
Nors tremtinio padai kelionėj atšalę,
O visgi lig šiolei gyvenom kaip reikia.

Pakelkim už viltį piliečio pilvoto,
Kurs svorio prislėgtas į lovą nuvirto
Ir meldžias, kad liesas už rieby kovotų,
Afganas ir kinas už dzūką numirtų.

Už tąjį, kurs glosto prie lopšio pritūpęs
Geltoną Birutę, juodmargį Vitalį,
Dainuoja lopšinę: "Kur bėga Šešupės",
"Kur miškas lietuvių pravirkdinti gali."

Pakelkim taurelę už viską, kas buvo:
Už velnio teisybę ir dangišką gandą,
Už brolių tautietį, raitytą ir guvų,
Kurs Vilniuj trejanką skilandžiu užkanda,
O grįžęs New Yorke mums šaukia: "I mean,
Vieningai į gretą, į žygį pirmyn!"

A.

sirūpink. Aš ten jau buvau keturis kartus ir savo gimėms nupirkau keturis automobilius. O dabar mano Lietuva yra Floridoje, ir nepriklausomesnės aš nenoriu."

Bet nuostabiau, aš į mūsų redaktoriaus Šventosios šeimos abrozdelį atsiliepė vienas kadaise buvusių geriausių jo bičiulių, nors jau ir senokai matytų, kuriam buvo palinkėta neblėstančios artimo meilės, nenutrūkstamų senos draugystės ryšių, amžinosios taikos, nenutildančio šventosios dvasios balso kuždėjimo abiejose ausyse, paties Dievo Tėvo žegnonės visuose darbuose ir nepasipstančio kūrybinio polėkio. Už visa tai atsidėkodamas jis tarp kitko taip rašo:

"Ko per daug, tai per daug! Aš kaip aš, dar galiu tave iš reikalo pakęsti, bet mano žmona linki tau, senas paleistuvį, per Naujuosius metus girtam stačia galva nugrimzti į gatvės

sankryžoje atidarytą sruutą duobę, kad neliktų žemės paviršiuje tautos atminimui nė tavo skrybėlės. O tavo žmonos gerklėje tegul per šventes piestu atsistoja visos viščiukų kojos ir žuvų ašakos, kurias ji pas mus kadaise surijo."

Tai va, ko dar, būdami sveiki ir gyvi, sulaukėme!...

ŠMEIZIKIŠKI KALTINIMAI

Kaip vilniškė "Tiesa" pasipiktinusi atskleidžia, kad Sovietų Sąjungai draugiškoje Libijoje leidžiamas savitraštis "Az zahr al ah-dar" net dviejuose puslapiuose išspausdino sovietams labai nedraugišką straipsnį, kuriame teigiama, kad "Tarybų Sąjunga išsigimė į naujausio pavyzdžio diktatorinę jėgą", "atėmė liaudžiai teisę į valdžią", "pasmerkė Tarybų Sąjun-

(Nukelta į 10 psl.)

APDAIRUS AUKOTOJAS

Na, jeigu jau skiriu savo uždarbį dalį Tautos fondui, Lietuvių fondui, Kultūros fondui ir Skautybės fondui, tai dėl atsargos reikia įberti pinigėlių ir šitam Nežinomajam... O kas žino, kuri pusė laimės po karo?

PRO MĖLYNUS AKINIUS...

SVARBI KONFERENCIJA — NEAIŠKŪS
REZULTATAI

Pernai įvykusioje mūsų pagrindinių politinių veiksmų konferencijoje buvo nuoširdžiai išsiaiškinta jų skirtingos pažūros ir veiklos metodai, bet dar nepasiekta nuomonių išlyginimo, ir dėl to teks šaukti dar vieną pasitarimą.

(Atkelta iš 9 psl.)

gos piliečius būti tikrais vergais”.

Mes irgi labai stebimės, kaip ”Tiesa” išdrįso tokius baisius žodžius pakartoti savo puslapiuose?

IŠ OKUP. LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Daugiau progų
kolektyviniai išgerti

Nepriklausomoje Lietuvoje žymesnės ”linksmesnių apeigų” šventės buvo Kalėdos, Naujieji metai, Velykos, krikštynos ir vestuvės. Nors dabar komunistinėje santvarkoje Kalėdos ir Velykos panaikintos, o krikštynos švenčiamos slapta, bet užtat pridėta keletas naujų laisvalaikio, teikiančių irgi gerą progą po darbų ”atsigauti”. Kaip tarybinė spauda skelbia šiuo metu ypač iškilingai yra švenčiama ”Ganiavos pra-

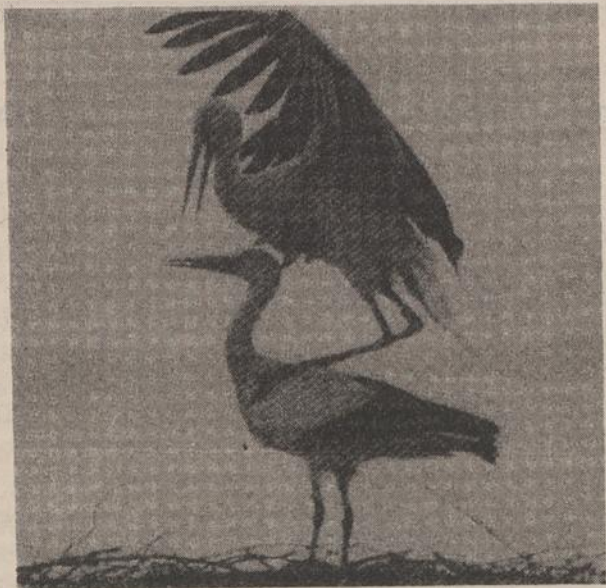
džia”, ”Kombainininkų palydos diena”, birželio 1 d. ”Anykščių vyno ragavimo šventė”, J. Biliūno tėviškėje tradicija tapusi ”Duonos šventė” ir ”Arklio šventė”, o tarybinių kiaulių auginimo kolūkyje — ”Kiaulės šventė”, per kurią kolektyviniai išgeriama iki apsi-
kiaulinimo.

Pasigėrėtina pažanga

Rokiškietis Br. Kubilius ”Tiesoje” atkreipia mūsų dėmesį į tikrai pavyzdinę jo miestelio gyventojų suturę ir vandens taupymą. Mat, iki 10,000 kūnų išaugusiame Rokiškyje dabar veikia tik ”viena vienintelė pirtis, ir ta pati tik dvi dienas per savaitę. Pirtis turi du skyrius, kuriuose yra po dvi vonias ir septynis apšildytus dušus.” Be to, toji pirtis kasmet po du tris mėnesius uždaroma remontui.

Tai tikrai puiki tarybinė

NEISAIŠKINTA PRIEZASTIS

Vienas mūsų laikraštis kelia tokį klausimą: ”LB švietimo tarybos ir paskirų asmenų surinktais duomenimis išeivijoje nepaprastai padidėjo jaunų lietuviškų šeimų skaičius, bet visiškai sumažėjo lietuviukų prieauglis. Kas dėl?”

Tuo susirūpinusiam mes patariame gerai pastudijuoti šį paveikslėlį, ir priežastis bus aiški kaip ant delno.

pažanga, nes ilgai nemaudo-
mas kūnas yra daug sun-
kesnis ir reikalauja mažiau
maisto.

Ir jokio bado!

Buržuaziniai nacionalistai čia vis piktybiniai kartoja, kad Lietuvos gyventojai jau beveik badauja, o iš tikrųjų nėra taip baisu, nes yra surastas labai pažangus maisto trūkumui pašalinti būdas. Komunalinio ūkio skyriaus viršininkė Stanislava Konova ”Tiesoje” primena, kad ”Tonas atliekų surinktume, jei niekas abejingai neišmestų į šiukšlių kibirą nė mažytės kruopelės.” Na, o kaip žirmūnų gyventojas L. Puišys ten pat rašo, tas pasiūlymas jau ir vykdomas: ”Įpratinom savo vaikus rūpestingai surinkti maisto atliekas — kiekvieną bulvės lupeną, kiekvieną obuolio graužtą. Taip matau elgiantis ir kaimynus, jų vaikus.”

Taigi patartume ir Lietuvoje vaišinamiems mūsų turistams nemėtyti po stalu apgraužtų paršiuko šonkaulių ir bulves valgyti su lupy-
pynom.

DETROIT

MIRĖ VLADAS VENCKUS

Atostogaudamas Floridoje gruodžio 19 d. mirė Detroito gyventojas Vladas Venckus, sulaukęs 63 metų amžiaus. Vėlionis buvo gimęs 1917 m. vasario 16 d. Utenos mieste.

Į Ameriką atvažiavo 1949 m. Dirbo Metro Machine Co., bet sveikatai sušlubavus anksti turėjo išeiti į pensiją. Priklausė Dariaus-Girėno klubui. Jau pirmoje valdyboje buvo išrinktas maršalka. Klubu valdyboje išbuvo keletą kadencijų eidamas įvairias pareigas. Priklausė taip pat St. Butkaus šaulių kuopai.

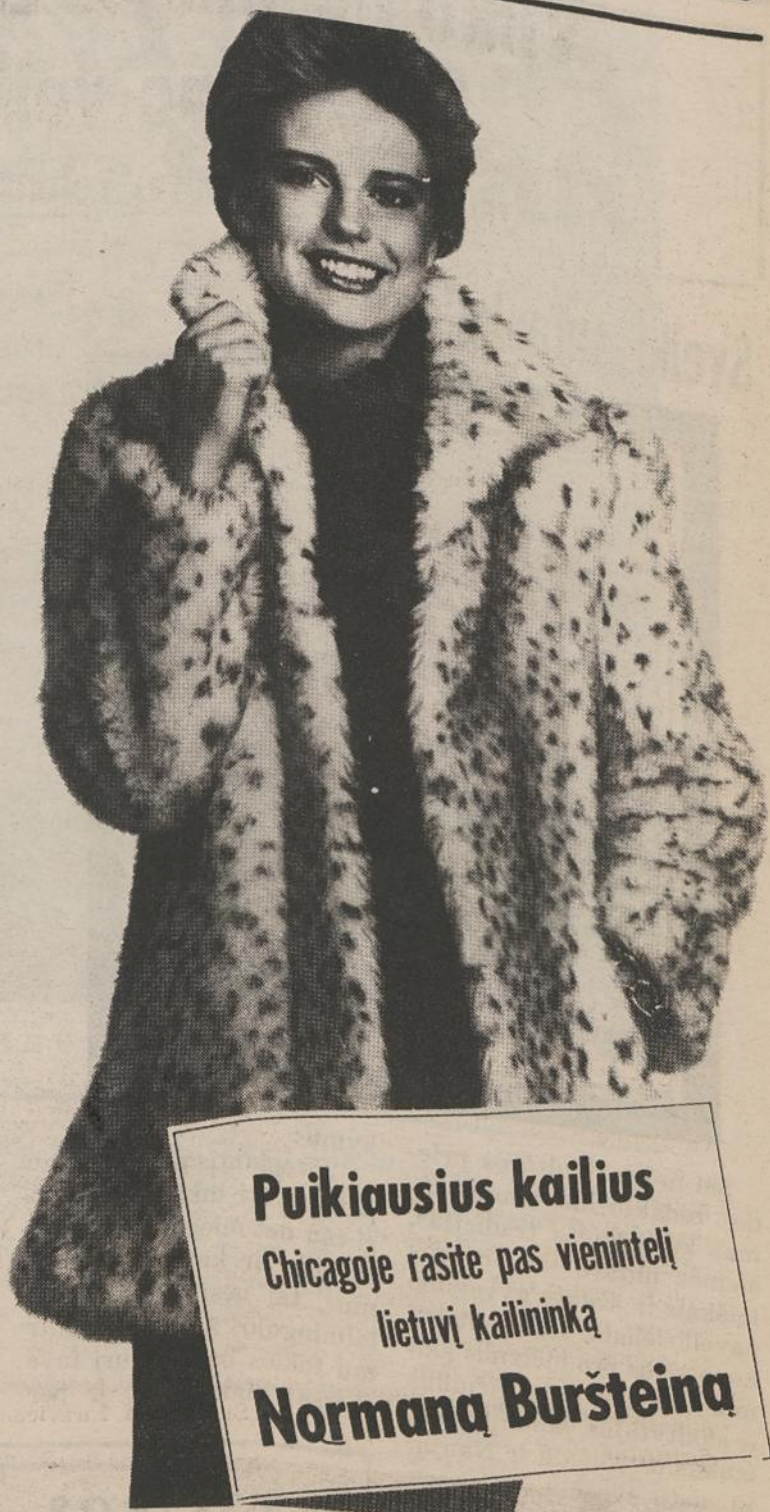
Velionio kūnas buvo parvežtas Detroitan ir pašarvotas Jolandos Zaparackienės laidotuvių namuose.

Gruodžio 22 d. po atlaidų šv. Antano bažnyčioje pamaldų buvo palaidotas šv. Kapo kapinėse. Velionis Vladas Venckus čia giminių neturėjo. Laidotuvėmis rūpinosi Danutė ir Stasys Petrauskai.

ŠIAULIŲ SUSIRINKIMAI

Sausio 18 d. 12 val. šv. Antano parapijos patalpoje įvyks du šaulių susirinkimai. Mokyklos klasėje St. Butkaus šaulių kuopos ir kavinėje Jūrų šaulių švyturių kuopos.

Susirinkimuose kuopos valdybos padarys metinius pranešimus ir išrinks naujas 1981 metams valdybas. Taip pat bus apsvastytos ir kuopų ateinančių metų veiklos gairės. (ag)

Puikiausius kailius
Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Normaną Buršteiną

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Ar jau turite vertingą, gerai dokumentuotą veikalą
apie tautininkų veiklą Lietuvoje ir išeivijoje

TAUTINĖS MINTIES KELIU

Redagavo prof. JONAS PUZINAS ir JONAS P. PALUKAITIS. Išleido Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. 416 psl. kietais viršeliais. Kaina 12.50 dol.

J. Puzinas rašo ”Lietuvių tautinės sąmonės raida ir tautinės srovės susidarymo pradmenys”; dr. J. Jakštas — ”Tautos pažangos partijos — lietuvių tautininkų sąjungos istorijos bruožai 1916-1940”; Jonas P. Palukaitis — ”Tautinės srovės periodika” ir daug kitų straipsnių apie tautininkus.

Knyga gaunama Dirvoje ir ALT S-gos skyriuose.

— — — — — I Š K I R P T I — — — — —

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 12.50 dol. ir prašau man atsiųsti ”Tautinės minties keliu”.

Pavardė ir vardas

Adresas

Vliko pastangos Lietuvos laisvinimo veikloje

Vliko seimo posėdžių Toronte apžvalga

J. Varanavičius

Š. m. gruodžio mėn. 13-14 dienomis Toronto Lietuvių Namuose vyko VLIKo seimo posėdžiai, kuriuose dalyvavo 15 organizacijų su 44 turinčių teisę balsuoti atstovų. Seimo eigą sekė apie 100 registruotų svečių iš JAV, Kanados, Anglijos ir Prancūzijos. Dalyvavo ir lietuviškos spaudos korespondentai: Sandaros, Dirvos, Tėviškės žiburių, Nepriklausomos Lietuvos. Jų skaičių buvo sunku nustatyti, nes nebuvo atskirai registruojami.

Suvažiavusius seimo atstovus pasveikino torontiškas dr. A. Pacevičius, seimui rengti komiteto pirmininkas, pakvietęs VLIKo valdybos pirm. K. Bobelį pradėti seimo sesiją. Pirmininkas priminęs seimo darbų reikšmę dabartinės tarptautinės politikos įtampoms metu, padėkojęs torontiškiems rengėjams, pasiūlė valdybos paruoštą seimo darbų dienotvarkę, kuri su keliais papildymais buvo priimta.

Prasmingą, pritaikintą seimo sesijai, maldą sukalbėjo prel. J. Balkūnas, prašydamas Aukščiausiojo padėti nugalėti mūsų išdidumo ir šališkumo jausmus, pagreitinti dienas, kad tarp žemės tautų suklestėtų brolybės dvasia, kad laimintų mūsų žygius už Lietuvos laisvę.

Seimo prezidiumas buvo

sudarytas sekančios sudėties: pirmininkas — inž. E. Bartkus, vicepirmininkai — P. A. Augaitis ir S. Jakubickas, sekretoriai — S. Varanka ir M. Pranevičius. Seimą žodžiu sveikino Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidžinas, priminęs atnaujintą terorą Lietuvoje, kurio pasekoje net mūsų poeto Putino žmo-

Tautos Fondo pareigūnai prie informacijų stalo. Iš kairės: inž. J. Stankus, A. Firavičius ir L. Girinis. S. Dabkaus nuotr.

Dr. K. Bobelis su seimo svečiais iš Europos: B. Venskuvienė iš Paryžiaus ir Z. Juru iš Londono. S. Dabkaus nuotr.

na buvo uždaryta į psichiatrinę ligoninę už paminklo, pastatymą ant savo vyro kapo. Ragino visus mūsų veiksmus gaivinti užsienio ir krašto lietuvių viltis į laisvę. PLB valdybos vardu seimą sveikino dr. J. Sungaila, KLB krašto valdybos pirm. J. Kuraitė, KLB Toronto apylinkės pirmininkė R. Jonaitienė KLB pirm. Beržinytė, ALTos pirm. dr. Šidlauskas ir "Dirvos" atstovas T. Blinstrubas. Gauta daug sveikinimų telegramomis ir laiškais iš mūsų diplomatinės atstovų, organizacijų ir visuomenės veikėjų.

Vliko seimui rengti komitetas: inž. H. Lapas, dr. A. Pacevičius, dr. K. Bobelis ir A. Firavičius. S. Dabkaus nuotr.

Vliko pirm. dr. K. Bobelis sveikina seimą. S. Dabkaus nuotr.

A. Vokietaitis skaito paskaitą apie Vliko atstovybę 1944 m. Švedijoje.

VLIKo pareigūnų pranešimai

VLIKo tarybos pirm. dr. V. Šimaitis paaiškino, kad taryba šiais metais turėjo 5 posėdžius, veikė dvi komisijos: politinė ir teisių. Buvo svarstomi VLIKo valdybos, Tautos Fondo pranešimai ir kiti reikalai.

Išsamiausia pranešimą padarė VLIKo pirm. K. Bobelis. Apibūdinęs savo pranešimo pradžioje VLIKo uždavinius ir siekius, pirmininkas pabrėžė, kad dabartinė VLIKo valdyba deda visas galimas pastangas visur kur tik įmanoma pristatyti, iškelti laisvajame pasaulyje Lietuvos okupaciją ir besitęsiantį tautinį ir religinį genocidą, pabrėžiant mūsų bekompromisinę teisę į laisvą, nepriklausomą Lietuvos valstybę. VLIKo valdybos veikla metų bėgyje buvo paremta pagrindiniais siekiais: politi-

nės veiklos išplėtimo, jos koordinavimo ir tarptautinis Lietuvos interesų atstovavimas. Buvo atgaivinta ir sustiprinta VLIKo atstovybių veikimas įvairiuose lietuvių gyvenamuose kraštuose. Aplankytos lietuvių išeivių kolonijos P. Amerikoje, ten suorganizuotos atstovybės ir visuomenė supažindinta su VLIKo tikslais ir darbais. Taip pat buvo aplankytos lietuvių kolonijos Europos 12 valstybių, kur turėta pasitarimų su organizacijomis, veikėjais ir Diplomatinės Tarnybos atstovais. Šia proga buvo aplankyta užsienių valstybių ministerijos, kurioms buvo įteiktas bendras Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir VLIKo paruoštas memorandumas Lietuvos reikalais, ryšium su vykstančia Europos Saugumo ir Kooperacijos konferencija, Madride.

Šiuo metu, kaip aiškino pirm. dr. K. Bobelis, VLIK turi atstovus beveik visuose kraštuose, kur yra žymenys skaičius lietuvių, susitarus su tų kraštų veikiančiomis organizacijomis. Šie ryšiai bus plečiami ir ateityje. Ypatingai artimas VLIKo bendradarbiavimas yra su Lietuvos Diplomatine Tarnyba, ALTu ir BALFu.

VLIKo pirmininkas savo pranešime plačiau palietė santykius su Pasaulio Lietuvių Bendruomene, kurie šiuo metu yra labai blogi, nes yra nutrūkęs bet koks bendradarbiavimas. Jis išvardino visą eilę faktų, kal-

(Nukelta į 12 psl.)

Vliko seimo prezidiumas. Iš kairės: M. Pranevičius, P. Augaitis, pirm. inž. E. Bartkus, J. Jakubickas, S. Varanka. Prie mikrofono Vliko pirm. K. Bobelis. S. Dabkaus nuotr.

Vliko seimo apžvalga...

(Atkelta iš 11 psl.)

Litančių PLB ir net JAV krašto bendruomenės vadovybes, ypač Kamantą ir Gečą, kurių dukros, kai buvo paskelbtas olimpinis žaidimų ir lankymo boikotas, lankėsi Lietuvoje ir komunistinio okupanto buvo vainšamos mūsų pavergtoje tėvynėje, švęsdamos kartu su okupantu 40 metų Lietuvos pavergimo šventę. Pagrindinės nesutarimo priežastys yra atsiradę iš PLB vadovų, kurie tendencingais, klaidinančiais visuomenę pareiškimais spaudoje, atsakymu bendradarbiauti su mūsų laisvinimo veiksniais, skaldymu pačios lietuvių bendruomenės J.A. Valstybėse yra padarę didelę žalą mūsų visų bendroje kovoje už Lietuvos išlaisvinimą ir mūsų veiklos koordinacijoje. Nežiūrint sunkumų, VLIKo vadovybė kaip praeityje taip ir ateityje dės visas pastangas, kad lietuvių organizacijų tarpe būtų atstatyta vienybė.

Antroje pranešimo dalyje VLIKo pirmininkas supažindino seimo narius su tarptautiniu Lietuvos interesų atstovavimu. Daugiausia laiko ir lėšų buvo panaudota pasirodžiant Madrido konferencijai. Šiuo tikslu buvo sušaukta veiksmų konferencija 1980 m. birželio mėn. 21 d., kurioje dalyvauti atsisakė PLB vadovybė. Čia buvo aptarti planai atstovauti Lietuvos interesus Madrido konferencijoje. Paruoštas šiuo tikslu Diplomatinės Lietuvos Tarnybos ir VLIKo memorandumas įteiktas visoms Vakarų 27 valstybėms, pasirašiusioms Helsinkio aktą. VLIKo delegacija Madride aprūpino informacija ir literatūra apie padėtį Lietuvoje spaudos atstovus, lankė konferencijos posėdžius ir įvairių valstybių delegacijas. Dalyvauta lapkričio 11 d. Madri-

de pabaltiečių demonstracijoje ir apgailestauta, kad lietuvių grupė buvo neskaitlinga, nes šiam sumanymui nepritarė PLB vadovybė, atsisakius prisidėti prie organizavimo didesnės lietuvių ekskursijos, kuri būtų buvęs naudingesnė Madride, negu į Karibų salas PLB suruošta ekskursija, kainavusi šimtus tūkstančių dolerių. Plačiai panagrinėjęs Helsinkio Aktą, vykusią konferenciją Belgrade ir šiuo metu — Madride, konstatavo, kad šis dokumentas šiuo metu pasidarė didžiausia diplomatinė jėga pasaulyje, per kurią pamažu žygiuojama į sovietinės imperijos sunaikinimą.

VLIKo pirmininko pranešimą papildė valdybos vicepirm. dr. K. Jurgėla, kuris rūpinasi politinės veiklos reikalais. Prie šių pranešimų paryškinimo dar prisidėjo Noreikienės perskaityti VLIKo vicepirmininkų raštiški pranešimai, kurie negalėjo dalyvauti seimo sesijoje: dr. J. Balio pranešimas apie ELTOS leidinius, kurie reguliariai skelbiami lietuviškai, angliškai ir itališkai kas mėnuo, prancūziškai — 4 kartus metuose ir ispaniškai — du kartus; L. Griniaus pranešime buvo dėstomos jo asmeniškos pastabos ir mintys apie Lietuvos politinės bylos pastangas ir VLIKo

reikšmę šiuose reikaluose. Tik L. Griniaus naudingų sugestijų analizėje labai neskoningai nuskambėjo tvirtinimas, kad "Tokios centralizacijos nepasiekė nei prezidento A. Smetonos valdžia Lietuvoje (mano pabraukta, citata iš raštiško pranešimo J. V.): Reiktų vengti sovietinių terminų...

Prie šių pranešimų prisidėjo ir žmogaus Teisių Gynimo Komisijos pirm. dr. D. Krivickas, kuris supažindino klausytojus su žmogaus teisių įgyvendinimu ir Lietuvos išlaisvinimo problemomis. Jis nagrinėjo politinius santykius vakarų demokratinių valstybių su Sovietų Sąjunga, vykstančios Madridos konferencijos, Lenkijos neramumų ir sovietinės militarinės jėgos grėsmės šviesoje. Vakariečių reakcija sustabdyti sovietinę grėsmę, sudaro palankias sąlygas mūsų veiksmams kelti žmogaus teisių pažeidimus ir sustiprinti akciją už Lietuvos išlaisvinimą ne tik JAV ir Kanadoje, bet ir Europoje per jos parlamentą ir įvairių kraštų organizacijas.

Iš VLIKo krašto įgaliotinių seimo posėdžiuose dalyvavo Z. Juras iš Anglijos ir B. Venskuvienė iš Prancūzijos. Anglijoje palaikomi ryšiai su veikiančia Lietuvos pasiuntinybe, parlamento atstovai aprūpinami informacija ir kiekviena palankia proga keliami Lietuvos

reikalai. Venskuvienė yra ELTOS prancūzų kalba redaktorė, kurią ji siuntinėja diplomatinėms atstovybėms ir organizacijoms bei spaudai. Ji skatino VLIKą susirūšti su Europos parlamentu, kuris ten yra aukščiausias organas ir palankus pavergtų tautų problemoms spręsti.

Diskusijose dėl pranešimų svarbiausias klausimas buvo keliamas dėl santykių su Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Iš šiuo reikalu pasisakiusių seimo atstovų ir VLIKo valdybos narių ryškėjo geriausi norai bendradarbiauti su PLB ir ieškoti kelių vedančių į šį bendradarbiavimą.

Tautos Fondo pareigūnų pranešimai

Antrame posėdyje po pietų buvo išklaustyti Tautos Fondo pareigūnų pranešimai. T. F. tarybos pirm. A. Vakselis aiškino, kad Tautos Fondo darbų pasisėkimas ar nepasisėkimas labai daug priklauso nuo VLIKo vedamos politikos, jo darbų garsinimo ir konkrečių pastangų laisvinimo veikloje. Pagrindinius aukotojus sudaro senoji karta, kuriai traukiantis į amžiną poilsį, mažėja ir aukos, nes jų vaikais nėra jau trūs ar nesupranta Lietuvos laisvinimo problemų. Paskutinių dviejų metų bėgyje T. F. lėšų telkimo pasekmės parodė, kad gaunama daugiau palikimų su tam tikra intencija, bet aukos VLIKo darbams mažėja. Tokiai kryptiai tęsiantis ilgesnį laiką, Tautos Fondo izde atsirast nemažai lėšų, kurių nebus galima naudoti, o palūkanų nepakaks VLIKo išlaidoms padengti.

Tautos Fondo valdybos pirm. J. Giedraitis pranešė, kad 1978 m. lapkričio mėn. 30 d. fondo kasoje buvo \$50,000, 1979 — \$70,000, 1980 — \$68,000 ir Laisvės Izde — \$24,800, kurio pagrindinė suma yra skiriama nepriklausomai Lietuvai, o palūkanos — VLIKo reikalams. Metų gale fondo kasa labai sumažėjo dėl VLIKo atstovų dalyvavimo Madrido konferencijoje. Lėšos telkiamos per kraštų atstovybes: Anglijos, Australijos, Kanados ir JAV. Aukų rinkimas sunkėja. Užtikrinti

VLIKo veiklą finansiškai, reikia sutelkti vieną milijoną dolerių į Lietuvos Laisvės Izdą, kurio gautos palūkanos padengtų VLIKo veiklos išlaidas.

Šiuos pranešimus išpūdingai papildė Kanados ir Toronto atstovybės pirmininkas A. Firavičius, įteikęs 45 tūkstančių dolerių čekį T. F. pirm. J. Giedraičiui. Kanada šiuo metu yra stipriausia Tautos Fondo rėmėja, kurioje veikia 4 apylinkių atstovybės ir 16 apylinkių įgaliotinių. Palikimais, aukomis šiais metais vien tik Toronto apylinkės atstovybė surinko \$36,150 ir per 9 metus VLIKo darbus parėmė per Tautos Fondą, išmokėjęs \$174,000. Aukos T. Fondui Kanadoje ne mažėja, bet labai trūksta žmonių aukoms rinkti, nes atstovybių personalas yra sudarytas iš pensininkų, kurių eilės retėja.

Anglijoje irgi veikia Tautos Fondo atstovybė, kurios vadovas Juras paaiškino, kad aukos renkamos skebimais savaitraštyje "Europos Lietuvis". Gauna ir palikimų ir nesenai buvo perduota Tautos Fondui palikimas \$7,000.

Prie šių pranešimų prisidėjo ir adv. Armanienė iš Baltimorės, atkreipdama seimo atstovų dėmesį į testamentų surašymą ir sovietų įgaliotų advokatų pastangas perimti mirusių turtą.

Paskaitos

Antras Vliko seimo po pietinis posėdis buvo užbaigtas dviem paskaitomis. A. Vokietaitis skaitė: VLIK atstovybė švedijoje 1944. Jis pažėrė klausytojams savo asmeniškų atsiminimų pluoštą, kai jis buvo VLIKo ryšininku švedijoje.

Didelį susidomėjimą sukėlė prel. J. Balkūno paskaita "Liet. veiksniai ir jų paskirtys" ne tik jos oratorišku perdavimu, bet ir jo minčių logiškumu ir nuosaikumu. Prelatas konstatavo, kad mūsų visuomeninis veidas kinta, mažėjant politiniams emigrantams iš Lietuvos ir didėjant nepolitiniam lietuvių skaičiui, jau užaugusiam išeivijoje.

(Nukelta į 16 psl.)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LAIŠKAS IŠ VENEZUELOS

Linkevičiūtės ir Prapuolenio koncertas P. Amerikoje

Jūratė Statkutė de Rosales

Kolumbijos Lietuvių Kultūrinės Savaitės nuotrupos pasiekė ir Venezuelą, nes į Kolumbiją kvieisti artistai grįždami stabelėjo keliom dienom Caracas mieste. Artistai buvo chicagiečiai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis, ne pirmą kartą atvykę į mūsų padangę.

Abiejų dainininkų koncertas Caracas mieste jau buvo suplanuotas prieš daug mėnesių, įvyko lapkričio 15 dieną, modernios Caracas statybos Parque Humboldt komplekso privačioje balių salėje. Įėjimas įspūdingas, įvairios halės, 40 m. pločio laiptai, vandens baseinai, stiklinės sienos, erdvus balkonai ir — kas svarbiausia — akustinės lubos, suplanuotos ir apskaičiuotos gar-

saus Pietų Amerikos architektų. Salė skirta tikrai jos savininkų privačiam naudojimui, kas įnešė į visą pobūvį tam tikros elegancijos.

Salėje buvo išdėstyti staliukai ir palikta nemaža vietos centre koncertui. Prie garbės stalo, be Venezuelos Lietuvių Bendruomenės CV pirmininko, pastebiu pas mus viešinius "užsieniečius" kanadietę Anastaziją Tamošaitienę ir chicagietę audėją Aldoną Veselkiene. Priėjus arčiau susipažįstu ir su clevelandiečiu A. Juodikiu, kuris man perduoda sveikinimus nuo Dirvos redaktoriaus.

Netrukus prasideda koncertas, pradžioje lyg su abejone iš artistų pusės, pasakui su kiekviena daina vis šilčiau ir smagiau.

Sol. Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis su akompaniatore Madalid Lamazares.

Kvedaro nuotr.

Abu dainininkus buvau girdėjusi prieš maždaug penkis metus ir man buvo įdomu lyginti jų dainavimo skirtumus "before and after". Prapuolenio dainavimas, mano manymu, per tą laiką vystėsi nuosekliai ir ramiai, be didelių pakeitimų. Kas kita buvo su Nerija. Jos balsas gerokai sustiprėjo, man išrodė, kad skalė prasiplėtė. Drauge, gal skalės padidėjimo pasėkoje, atsirado tembro lūžių, kurių anksčiau pas ją nebuvau pastebėjusi. Lengvoje balių programoje tas tikrai Nerijai nekludė ir jos versatiliškumas gal net prisidėjo prie publikos uždegimo ir labai šiltos nuotikos sudarymo, tačiau pradėjau galvoti apie sunkumus, kuriuos Nerija turi įveikti sudėtingesniuose žanruose.

Ach, koks pasaulis yra keistas: juk lakštingalą mes garbiname todėl, kad ji esanti "devinbalsė", o dainininkui mes statome būtinai tik vieno tembro reikavimus!

Abu dainininkai man pasirodė turį nepalyginti di-

desnį laisvumą vaidyboje ir tam tikrą profesionalumą, kurio anksčiau nebuvo. Scenos apvaldyme yra prieita prie taško, po kurio sekanti pakopa jau tampa "laisvumo automatizmas". Laimingu būdu, Bernardas ir Nerija tos ribos dar neperžengė ir, tikiuos, niekad neperžengs, nes būtų gaila nustoti jų natūralaus spontaniškumo.

Visais atvejais nėra abejonių, kai jie sceną užpildo ir lengvai projektuoja į publikos link.

Po programos, kuri buvo perdėm lietuviška, prasidė-

jo vaišės: balandėliai ir bulvės su tropikuose retai regimais šviežiais krapais, kumpiai, rugštūs kopūstai (irgi retenybė!), gausūs tortai ir saldumynai. Nors salėje nestigo uniformuotų padavėjų, valgius šeimyniškai tvarkė ir servyravo mūsų jaunimas, bet kai prasi-dėjo šokių muzika, jaunieji net su lėkšte rankoje jau šoko. Publikos buvo per du šimtus, daugumoje lietuviai. Balius užsitęsė iki trijų ryto, nuotaika buvo gera, aplinka graži, Nerijos ir Bernardo gastrolės Venezueloje — pavykusios.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 3/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.

7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.

6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitorį įdėjus atitinkama suma.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PAUKŠČIAI

Sofia

"Paukščių" autorė — Brazilijos lietuvaitė Sofia Žutautaitė, gimusi 1960 m. San Paulo mieste. Ten pat buvo pradėjusi filosofijos studijas. Vienerius metus (1979-1980 m. m.) lankė Vasario 16 gimnaziją, o praėjusią vasarą — Lituanistikos seminarą Loyola of the Lakes. Grįžusi į Braziliją, ketina mokyti lituanistiką mokykloje ir tęsti pradėtą filosofijos studiją.

Kada tai buvo, nesvarbu. O kur — nei aš pati gerai nežinau.

Visa tai prasidėjo, kai vieną kartą, atidariusi langą, išgirdau čilbant kelis paukščiukus. Tai turbūt buvo ne keli paukščiukai, o tikrai vienas. O gal jų buvo šimtai? Nežinau.

Didelis, šakotas ir senas medis, kuris augo prie namo, užstodavo beveik visą pro langą matomą vaizdą. Ir tenai kažkur, pasislėpę nuo visų, gyveno mano paukščiai. — Kažkur šitame dideliame pasaulyje buvo vienas mažas ir atskiras pasaulėlis.

Aš tenai kiek laiko gyvenau. Pradžioje viskas atrodė gana normaliai. Kasdien atidarydavau tą langą, matydavau tajį seną medį ir girdėdavau tų paukščių giesmes. Tai būdavo labai malonu, nes man patikdavo tų paukščių giesmės, nors juos aš retai kada pamatydavau: pasirodydavo ir tik blykst ir vėl dingdavo tarp tankių lapuotų medžių šakų.

Netoli buvo gražus miškas ir žali laukai. Vieną kartą aš išėjau iš namų. O paskui pradėjau išsėdinti vis dažniau ir dažniau...

Išsėdindavau vieną vieną ir klausydavau tų paukščių čilbėjimo. Tada aš juos vis dažniau ir dažniau pamatydavau. Ir jie pasidarė tikri mano draugai. Jie ir parodė man tą savo mažąjį pasaulį tarp šakotų medžių ir tankių jų lapų.

Aš tenai sužinojau apie vieną paukščiuką, kuris buvo atskridęs iš labai labai toli... Tasai medis jam labai patiko, ir jis nusprendė tenai, vienoje medžio šakelėje, pasilikti. Bet jie! — Jie nulažė to medžio šaką, ir paukščiukui joje neliko vietos. Ir jis, palikęs tą medį, vėl išskrido labai labai toli. Ir daug kas tada verkė.

Kai kas tenai ir mirė. Bet dėl jų galbūt ašarų ir nereikėjo, nes mes žinojome, kad paukščiai dar vis mums tebegieda.

Daug kam nepatiko nei tas medis, nei tie paukščiai. Ir jie vis bandydavo tuos paukščiukus sužeisti. Keli paukščiukai todėl, ieškodami laimės kitame medyje, iš ten išskrido. Ir tikrai tie, kurie labai mylėjo tą vietą, jos nepaliko. Ir tikrai jie galėjo suprasti skausmą tų, kurie turėjo iškelti.

Laikas bėgo... Ir tie keliai, kurie man darėsi vis geriau pažįstami, kaskart vis atrodė gražesni, ir aš juose vis surasdavau ką nors ypatingo, ko niekam negalėdavau išaiškinti.

Vieną kartą jie pasibeldė į mano duris. Ir tik tada supratau, kaip laikas greitai prabėgo... Aš vėl atidariau tą seną langą. Bet dabar jis jau buvo man per mažas — aš jau buvau gyvenusi tenai, lauke. Ir aš jau žinojau, kur yra mano vieta tarp tų medžių. Ir supratau, kad aš jau taip pat buvau beveik paukštis. Kartais net galėdavau ir skristi...

Dabar... atrodo, kad viskas tebuvo tik tai sapnas. Tokios vietos aš niekur kitur neradau. O tą vietą, kur čilba paukščiai, žino tikrai keli... Ir niekas daugiau.

O. Jokūbaitienė, U. Astrienė ir J. Neimanienė atidarant parodą.
J. Garlos nuotr.

ĮDOMI ŠIAUDINUKŲ MENO PARODA

Lietuvių Namų Moterų klubas gruodžio 13-14 dienomis, Lietuvių Namų viršutinėje salėje surengė Uršulės Astrienės rankų darbų parodą. Buvo išstatyta 40 paveikslų ir kitų iš šiaudų padarytų darbų. Parodos centre buvo kalėdinė eglutė su U. Astrienės sukurtais papuošalais..

Parodą atidarė klubo pirmininkė Jūratė Neimanienė. Ona Jokūbaitienė, kal-

bėdama apie menininkę, nušvietė jos kelią šio meno srityje, pažymėdama, jog meniškų rankų darbus buvo pamėgusi jau Lietuvoje ir čia išvysčiusi ypač šiaudų panaudojimą kalėdiniams papuošalams, paveikslams bei ornamentacijai. Prelegentė ją pristatė kaip tikrą liaudies menininkę, kuri savo darbais išreiškia tyrą savo sielos būseną, savo sampratą į aplinką ir visa ką

ji savo meninio nusiteikimo jausmais išgyvena.

Po O. Jokūbaitienės kalbos U. Astrienei buvo įteiktos gėlės, Parodos autorė už tokį šiltą sutikimą Clevelande visiems padėkojo ir kvietė susipažinti su jos kūryba ir kartu pasidžiaugti tuo kas meniška ir gražu.

Susirinkusieji buvo tikrai sužavėti parodoje išstatytais darbais ir ypač žavėjosi išskirtiniais darbais kaip koplytėlėmis, gėlėmis, juostomis, Vilniaus universiteto sukurtųjų paveikslų ir t.t. Parodos metu svečiai buvo pavaišinti kavute ir pyragaičiais. Sekančią dieną dar daug kas aplankė parodą ir žavėjosi tokios neeilinės technikos meniniais darbais.

Reikia sveikinti susikūrusį Lietuvių Namų Moterų

klubą, kuris siekia suburti visų kartų lietuvių, puoselėti mūsų tautos tradicijas, jos meninius polėkius ir savitą kultūrą.

Lietuvių Namų Moterų klubo vadovybę sudaro: Jūratė Neimanienė, Birutė Vėdegienė, Valdonė Žiedonienė, Dana Penkauskienė ir Loreta Čipkutė. (ib)

• **PERKANT IR PARODANT NAMUS** prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

House for sale by owner East Park Dr. beautiful 2 bedroom home, fire place, two bath etc. Owner agent 531-6787.

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDELIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki \$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS
Atidarykite Superior Savings
ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5 1/4% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

**Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.**

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS

ADMINISTRATORĖ

PILNATEISĖ NEKILNOJAMOJO TURTO ĮVERTINTOJA.

Bendradarbiai:
DALIA SIRVAITIS
ANTANAS KALVAITIS
ALGIS MATAS
TONI LINDEN
DALIA KASULAITIS
PETRAS MATAS
RAY SABALIAUSKAS
PATRICIA A. SAJOVEC
VYTAS MATAS —
teisėninkas, patarėjas

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CAMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

• **APDRAUDOS** reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atlieka dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

**936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770**

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vglan-doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

CLEVELANDE ir apylinkėse

LIETUVIŲ KLUBO KETVIRTOS PREMIJOS
LAUREATAS RYTAS BABICKAS

Laureatas Rytas Babickas.

P. Nasvyčio nuotr.

Clevelando Lietuvių klubas, švęsdamas savo įkūrimo 60 metų sukaktį, ketvirtąją \$1000 premiją paskyrė muzikai ir sporto entuziastui Rytui Babickui. Pastaroji yra antroji premija atitekusiai muzikos darbuotojui. 1978 metais Lietuvių klubo premija buvo skirta kanklių muzikos mokytojai ir orkestro vadovei Onai Mikulskienei.

1980 metų premijos laimėtojo Ryto Babicko asmenybė savo ištvermės pavyzdžiu įkvėpia visus, kurie dirba kultūrinį ar visuomeninį darbą. Nuo 1955 metų Rytas Babickas yra Čiurlionio ansamblio koncertmeisteris, 1959 jis įsteigė vyrų oktetą, su kuriuo praleido 4700 valandų repeticiuose, dainavo 201 koncertą, su gastrolėmis nukeliavo 1,250,000 mylių. Rytas Babickas oktetui aranžuoja dainas ir palydi pianinu.

Prieš penkerius metus jis pasiėmė dar vieną pareigą — diriguoti šv. Jurgio parapijos chorą. Nors senoji Clevelando lietuvių parapija labai sumažėjo, bet dėl dirigento asmeninio populiarumo šv. Jurgio chore nestinga dainininkų su gerais balsais, sėkmingais daininiais ir galingai skamba mišių giesmės.

Rytas Babickas gimė Kaune, 1980 spalio 15 jis

užima atsakingą administracinę poziciją Clevelando Illuminating Co.

Muzika, pirmoji svajonė, vistiek liko Ryto Babicko gyvenimo neišskiriama palydovė ir jo emocijų įkvėpėja. Rytas mokėsi pianino pas A. Kuprevičių ir Vl. Jakubėną, smuiko pas Algį Šimkų. Su instrumentinėmis pamokomis jis studijavo ir teoriją bei kompoziciją. Taigi, muzika, nors tik laisvalaikiui palikta, užpildo Ryto pasaulį po inžinerijos valandų.

Taip susidėjo, kad dar Vokietijoje Rytas Babickas turėjo progos pas gerą vadovą išmokyti tinklinio žaidimo meistriškumo ir, tapęs žaibo klubo tinklinio sekcijos vadovu, jis entuziastingai reiškėsi apie 20 metų, treniruodamas vyrų ir moterų tinklinio komandas. Žaibo moterų tinklinio komanda ypatingai iškilo, laimėjusi amerikiečių lygoje meisterio titulą.

Už gausias valandas, skirtas Clevelando lietuvių kolonijos muzikinio ir sportinio gyvenimo ugdymui, Rytui Babickui ir buvo skirta 1980 metų Lietuvių klubo premija.

Reikėtų nors trumpai prisiminti, kad Lietuvių klubas buvo įkorporuotas 1920 metais Ohio valstijoje kaip socialinė, pelno nesiekianti, organizacija, kurios nariai moka tam tikrą metinį nario mokestį. Šešiasdešimties metų istorijoje klubas yra atlikęs daug gražių darbų. Klubo pinigais buvo išlaikoma senoji lietuvių salė, o jos netekus, klubas padėjo finansinį pagrindą pastatyti naujus lietuvių namus.

Buvo metų, kai klubas vos neatiteko vietos komunistams. Bet senųjų lietuvių patriotų (žiūrio, Karpiaus ir kt.) energija ir apdairumu klubas liko patriotiškų

Gruodžio 20 d. Dievo Motinos parapijos bažnyčioje vyr. skautė Daiva Petukauskaitė, skautininkų Vlodo ir Albinos Petukauskų dukterė, susituokė su Zlatko Madjar. Vidury pirmoji pamergė Rūta Staniškytė. Dešinėje klebonas kun. G. Kijauskas, S. J. Vestuvių puota įvyko Lietuvių Namų salėje, kurioje dalyvavo pora šimtų svečių.

V. Bacevičiaus nuotr.

lietuvių rankose. 1976 metais klubo direkcija įsteigė metinę \$1000 kultūrinę ir visuomeninę premiją atžymėti Clevelando ir Ohio veikliuosius lietuvius. Kandidatus premijai išrenka ir siūlo klubo vadovybei visiškai nepriklausoma komisija. Patikėtinių taryba iš pasiūlytų kandidatų slapta balsavimu išrenka premijos laimėtoją. 1980 metų premijos komisiją sudarė Aurelija Balašaitienė, dr. Edm. Lenkauskas ir Kęstutis P. Šukys.

Premijos įteikimo banketas įvyksta sausio 10. Clevelando lietuviai gausiai šioje šventėje dalyvauja.

J. Stempužis

• **Lietuvių klubo premijos banketas**, kuriame bus pagerbtas premijos laimėtojas Rytas Babickas, įvyksta šį šeštadienį, sausio 10 Lietuvių namų salėje. Pradžią 7 val. vak.

Pirmieji padarę rezervacijas, gaus stalus arčiau scenos. Rezervacijas galima padaryti Lietuvių klube tel. 531-2131, pas Jūratę Neimanienę telef. 383-8863 ir Dalią Motiejūnienę telef. 382-0973.

Bus skani vakarienė su gėrimais. Šokiams gros Romo Strimaicio orkestras. Kvietimo kaina — \$15.00.

Dėl sveikinimų premijos laimėtoju prašom kreiptis pas Lietuvių klubo direktorių Vl. Plečkaitį telef. (216) 531-3474.

• Stasys Barzdukas, PLB garbės pirmininkas, paliekamas ilgesniam gydymui Tautiniame Sveikatos Institute Washington. Gydytojui numato, kad ten išbus apie šesetą savaitių. Jo adresas: Unit 5E, Room 223B, Building 10, Clinical Center, National Institute of Health, Bethesda, Md. 20014. Telefonas (301) 496-3738.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

KEIČIASI CLEVELANDO
JŪROS SKAUTŲ
VADOVAI

Ilgametis Klaipėdos vietininkijos vadovas j. s. Džinaras Kižys perduoda vietininko pareigas jaunam vadovui j. budžiui v. valt. Mariui Juodišiui. Oficialus pareigų perdavimas įvyks 1981 m. sausio 12 d. 7 val. vakarą Naujosios parapijos viršutinėje mažojoje salėje. Visi jūrų skautai ir budžiai kviečiami dalyvauti uniformuoti.

DISKUSIJOS VLIKO
KLAUSIMU

Vienas iš pagrindinio Vliko organizatorių Balys Gaidžiūnas LB Clevelando apylinkės vakaronėje kalbės apie jo kilmę, paskirtį ir veiklą. Jo tema: "Vlikas pogrindyje ir išeivijoje".

Vakaronė įvyks sausio 15 d., ketvirtadienį, 7:30 v. v. Dievo Motinos parapijos mažojoje salėje. Visi mielai laukiami. (vmrs)

Wanted 1st Class Skilled
NUMURA OPERATOR
(FOR NIGHT SHIFT)

Must be familiar with the tolerance requirement of the special machine tool industry. Ideal working conditions in Farmington Hills and the best benefit package in town. Contact the plant superintendent.

PRECISION SPINDLE &
UNIT CO.
313-471-0460

(1-7)

OPPORTUNITY FOR
STRUCTURAL STEEL
DETAILER/CHECKER

Minimum five years experience. Full benefits, including retirement/profit sharing & steady work.

Apply call or send resume to:
ALAMO STEEL MACHINE
Box 9098

Austin, Texas 78766

(44-3)

FELTONVILLE

3 br., 1 1/4 ba, Row, move in condition. \$22,900.

OAK LANE
Immac. 3 br. 2 1/2 ba. Twin. Ranch.
Fin. base. \$4,500.

MARIAN REINHEIMER
215 TU 6-1717WANTED EXPERIENCED
FOREMAN
EXPERIENCED CORRUGATOR
FOREMAN
and
EXPERIENCED FINISHING
FOREMAN

To work in Southwest area. Excellent climate opportunity for advancement. Salary commensurate with experience & ability. Send resume: To Personnel Department. SOUTHWEST FOREST INDUSTRIES
6968 Industrial
El Paso, Texas 79915
or call 915-779-3900
An Equal Opportunity Employer (47-2)

MALONIAI KVIEČIAME JUS
DALYVAUTI LIETUVIŲ AMERIKOS
PILIEČIŲ KLUBO IV VISUOMENINĖS
IR KULTŪRINĖS

PREMIJOS BANKETE,

ŠĮ ŠEŠTADIENĮ, SAUSIO 10, 7 v.v.

CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMŲ
SALĖJE.KOKTEILIAI, PIETŪS, PREMIJOS ĮTEIKIMAS,
Š O K I A I.

Bilietai \$15.00 asmeniui.

Rezervacijos klube tel. 531-2131.

Visi dalyvaukime iškilmingame premijos
bankete!

LIETUVIŲ KLUBO PATIKĖTINIŲ TARYBA

DIRVA

• Dirvos prenumerata nuo 1981 m. sausio 1 d. pakeliama — metams 17 dolerių, pusei metų 9 dol. ir atskiro nr. kaina 35 centai.

Kanadoje gyvenantieji Dirvos skaitytojai, dėl skirtumo pinigų keitime, savo asmeniškose čekiuose prašome prie dol. sumos pridėti raides "U. S."

Vliko seimo apžvalga...

(Atkelta iš 12 psl.)

Todėl VLIko, ALTo ir PLB santykių klausimas atsiranda labai svarbioje teoretinėje ir praktinėje plotmėje. Jų sąveikos klausimą sprendžiant, raktinis faktas yra tų institucijų iš esmės skirtinga paskirtis. VLIKas yra politinis organas, sukurtas tautos politinę valią reiškiančių partijų-grupių ir rezistencinių-kovos organizacijų dar pavergtoje Lietuvoje. Jis yra autentiškas visos tautos politinis valios reiškėjas, kuris mandatą gavo iš lietuvių tautos okupacijos metais. VLIKas yra grynai politinės prigimties institucija, turinti griežtai apribotą veiklos sritį ir neribotą mandatą bei galią atstovauti politines pavergtos tautos aspiracijas bei vadovauti laisvės kovai. ALTas yra antrojo pasaulinio karo metu sudaryta amerikiečių organizacija iš

lietuvių politinių ir ideologinių grupių. Tai Amerikos lietuvių politinė organizacija, kurios tikslas gelbėti Lietuvą ir lietuvių. VLIKas veikia Lietuvos (valstybinės) tautos vardu, o ALTas — Amerikos lietuvių organizuotos visuomenės vardu, kaip lietuvių išeivių organizacijų federacija. VLIko ir ALTo įgaliojimai nesikerta, todėl šios organizacijos gali atstovauti Washingtono ir kitose įstaigose, kiekviena savo srityje ir veiklos apimtyje. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB) yra organizuota VLIko pagal paskelbtą Lietuvos Chartą. Pagrindinis šios organizacijos uždavinys yra rūpintis lietuvių išlaikymu ir atsitiktinis — padėti atgauti Lietuvai laisvę. PLB yra išeivijos organizacija ir ji priklauso išeivijai. Jos veiklos sritis yra kultūrinė, kuri, aiškinant plačiau, apima ir politiką bei kitas apraishkas, kylančias iš žmogaus pastangų kūrybiškai kilti bet kurioje srityje. Šie mūsų veiksniai, laikydamiesi savo prigimties ir paskirties, gali darniai veikti ir daug pasiekti Lietuvos laisvinimo siekimuose ir lietuvių išlaikyme.

Koncertas

Po įvykusių šeštadienį dviejų seimo posėdžių, kurie prasidėjo 10 val. ryto ir užsibaigė 5 val. vak., LN Mindaugo salėje VLIko seimui komitetas seimo nariams pagerbti surengė kon-

ALT S-gos SEIMAS ĮVYKS DETROITE

Septynioliktasis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas įvyks 1981 metų gegužės mėn. 23 ir 24 dienomis Detroite. Sąjungos Valdybos paprašytas Detrito skyrius sutiko ruošti SEIMĄ ir tam reikalui sudarė atskirą komitetą. Sąjungos Valdyba dėkoja Detrito skyriaus pirmininkui Jonui Švobai ir Skyriaus valdybai už apsiėmimą šio sunkaus darbo.

Seimo rengimo komitetas jau yra suradęs viešbutį ir pasirašęs sutartį. Seimas įvyks šiame viešbutyje: Hyatt Regency, Dearborn Fairline Town Center, Dearborn, Mich. 48126.

Daugiau informacijų bus patiekta vėliau.

Kviečiame visus Tautinės Sąjungos skyrius ir Tarybos narius stengtis dalyvauti septynioliktajame seime. Sąjungos Valdyba

certą - vakariene, kuriame dalyvavo apie 250 svečių. Meninę programą išpildė solistas V. Paulionis, kuris, akompanuojant muz. J. Govėdai, padainavo 4 lietuvių liaudies dainas ir 4 operų arijas. Svečiai buvo pavaišinti J. Bubulienės paruošta karšta vakariene ir vynu. Buvo renkamos Tautos Fondui aukos, kurias svečiai rašė čekius šimtinėmis. Kalbėjo dr. A. Pacevičius ir dr. K. Bobelis, o svečiai prie apvalių papuoštų stalų vaišinosi skaniais patiekalais ir dalinosi dienos posėdžių išpučiais. Vyko ir nuotaikingi šokiai, kuriais ne visi jais domėjosi.

Seimo baigiamasis posėdis

Gruodžio 14 d., sekmadienį po pamaldų, 11 val. ryto įvyko paskutinis seimo posėdis, kuriame buvo patvirtintos rezoliucijų komisijos pirm. dr. D. Krivicko pasiūlytos rezoliucijos. Jos rekomendavo ieškoti būdų santykiams su PLB vadovybe išlyginti, užmegsti ir palaikyti nuolatinį ryšius su Europos parlamento atstovais, sekti įvykius Lenkijoje ir informuoti visų kraštų lietuvių, kad jie laiku galėtų vieningai veikti savo vyriausybę ir visuomenę. Pareikštas pasiūlymas VLIko dabartine vadovybe ir pareikšta padėka už jos veiklą. Seimo sesija užbaigta pirm. dr. K. Bobelio padėkos žodžiu torontiešiams rengėjams, dalyvavusiems atstovams ir sugiedotas tautos himnas.

• APDRAUDOS reikalaš geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• SAUSIO 10 D., šeštadienį, Lietuvių Klubo premijos banketas, Lietuvių Namuose.

• VASARIO 1 D. 4 v. p. p. Dr. T. Remeikio knygos "Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980" pristatymas Lietuvių Namuose.

• VASARIO 15 D., sekmadienį, Lietuvos Nepriklausomybės — Vasario 16 d. šventė. Ruošia ALTas.

• VASARIO 21 D. Hamiltono teatro "Aukuras" premijuotas vaidinimas "Antroji Salomėja pavinavo". Vaidinimą ruošia LB Kultūros Taryba DMNP parapijos salėje.

• VASARIO 22 D. ALT S-gos Clevelando skyrius rengia Vasario Šešioliktosios šventės minėjimą Lietuvių Namuose.

• VASARIO 28 D. — Pilėnų Tunto Skautų Tėvų Komiteto rengiamas Užgavėnių Blynų balius Lietuvių namuose.

• KOVO 7 D. Kent State Universiteto liet. programai paremti vakaras. Rengia LB apyl. ir apyg. valdybos.

• KOVO 15 D. Kaziuko mugė.

• KOVO 22D. Aldonos Stempužienės-Svedienės ir Jonno Švedo koncertas įvyks Cleveland Music School Settlement patalpose.

• KOVO 28-29 D. Meno paroda. Rengia Korp. Giedra.

"Amber Holidays"

1981 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Iš BOSTONO/CHICAGOS:

*balandžio 15 — \$ 977.00	*liepos 20 — \$1112.00
gegužės 7 — \$1019.00	*rugpjūčio 3 — \$1112.00
birželio 4 — \$1148.00	rugsėjo 17 — \$1059.00
birželio 18 — \$1148.00	spalio 8 — \$1019.00

*Tiesioginis skridimas iš Chicagos — \$114.00 daugiau.

Iš NEW YORKO:

kovo 25 — \$ 977.00	rugpjūčio 3 — \$1068.00
gegužės 2 — \$1019.00	(su Varšuva)
gegužės 13 — \$1136.00	rugpjūčio 19 — \$1382.00
(su Ryga)	(su Ryga)
gegužės 21 — \$1108.00	rugsėjo 3 — \$1148.00
liepos 6 — \$1068.00	rugsėjo 24 — \$1059.00
(su Varšuva)	gruodžio 26 — \$ 979.00

Visos grupės aplankys KAUNĄ IR TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

PRAŠOME REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU —

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, Inc., vidaus ir užsienio agentūra, turinti daugiausia patyrimo kelionių organizavime, jau nuo 1960 metų SEKMINGAI ir RUPESTINGAI išsiunčia visa eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Ištaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos atostogoms, tvarkome dokumentus asmeniškai ir paštu — paruošimas yra tik \$40.00.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT #TA 0324

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600 737-8601
9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642
Tel. 422-2000

A. A.

DR. ANTANUI MILIAUSKUI

mirus, jo giminėms ir artimiesiems gilia užuojautą reiškia

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugija

A. A.

ALBINUI S. TREČIOKUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo broliui KAZIUI su žmona GENUTE ir visai vėlionies šeimai

Liucija ir Antanas
Petrikoniai